

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Εργαστήριο
πρόγνωσης &
παρακολούθησης
αλλαγών
επαγγελμάτων

Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)

Οδικός χάρτης
προσαρμογής
επαγγέλματος

Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)

Ταυτότητα έκδοσης

Εκδότης
ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία έκδοσης
2021

Τίτλος
Οδικός χάρτης προσαρμογής επαγγέλματος «Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)»

Εκπόνηση μελέτης
Σπυρίδων Μαραγκάκης

Μεθοδολογική προσέγγιση & επιστημονική παρακολούθηση
ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ : Παρασκευάς Λιντζέρης, Αναστασία Αυλωνίτου,
Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης, Αντώνης Αγγελάκης, Ελένη Μόκα, Ιωάννα Προφύρη

Τυπογραφική επιμέλεια - Διόρθωση
Γεωργία Παπαγεωργίου

Σχεδιασμός & σελιδοποίηση
The Birthdays Design

Παραγωγή
Cloudprint digital & display products

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ
Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 10433 Αθήνα
T: 210 8846852, F: 210 8846853, E: info@imegsevee.gr
www.imegsevee.gr

Βιβλιογραφική αναφορά:
Μαραγκάκης Σ. & ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (2021), *Οδικός χάρτης προσαρμογής του επαγγέλματος «Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)»*. Μελέτη του Εργαστηρίου πρόγνωσης και παρακολούθησης αλλαγών επαγγελμάτων, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ISBN 978-618-5025-95-3
© ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του υποέργου 2 της πράξης «Παρεμβάσεις της ΓΣΕΒΕΕ για τη συστηματική παρακολούθηση και πρόγνωση αλλαγών του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» με κωδικό ΟΠΣ 5003864 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	
	1.1. Το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	11
	1.2. Το Εργαστήριο παρακολούθησης αλλαγών επαγγελμάτων	12
2	Μεθοδολογία – Πηγές πληροφόρησης	
3	Αποτύπωση και ανάλυση επαγγέλματος	
	3.1. Περιγραφή επαγγέλματος	22
	3.2. Θεσμικό πλαίσιο άσκησης επαγγέλματος	24
	3.3. Επαγγελματικοί φορείς	24
	3.4. Τάσεις απασχόλησης	25
	3.5. Επιχειρηματική δραστηριότητα	26
	3.6. Μελέτη επαγγέλματος στην Ευρώπη	27
	3.7. Καινοτόμος δραστηριότητα στο επάγγελμα	28
4	Μελέτη παραγόντων αλλαγής επαγγέλματος	
	4.1. Επιχειρηματικό περιβάλλον, οικονομία και πλαίσιο ανταγωνισμού	32
	4.2. Θεσμικές μεταβολές και αλλαγές πολιτικής	34
	4.3. Τάσεις και εξελίξεις της σχετικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών	36
	4.4. Τεχνολογικός μετασχηματισμός και καινοτομία	38
	4.5. Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα εργασίας	40
	4.6. Κλιματική αλλαγή και πράσινη οικονομία	42
	4.7. Βασικές τάσεις και δυναμικές επαγγέλματος	44
5	Ανάλυση δεξιοτήτων επαγγέλματος	
	5.1. Καταγραφή και πρόγνωση σημαντικότητας δεξιοτήτων	47
	5.2. Δεξιότητες σε έλλειψη	53
	5.3. Άλλα χαρακτηριστικά δεξιοτήτων	54
	5.4. Ψηφιακές δεξιότητες	56
	5.5. Βασικά σημεία μελέτης δεξιοτήτων	58
6	Ανάλυση SWOT του επαγγέλματος	60
7	Διαμόρφωση στρατηγικών προτάσεων προσαρμογής	
	7.1. Προτάσεις σε επαγγελματικό/κλαδικό επίπεδο	66
	7.2. Προτάσεις σε θεσμικό επίπεδο	70
	7.3. Σύνοψη στρατηγικών προτάσεων – χρονοδιάγραμμα	74
	Βιβλιογραφία	77
	Ομάδα εμπειρογνομόνων και πληροφορητές	78
	Ομάδες εστιασμένης συζήτησης	79
	Βιογραφικό σημείωμα επιστημονικού συνεργάτη	80
	Σύντομα βιογραφικά σημειώματα ομάδας έργου ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	81

Επιτελική σύνοψη Οδικού Χάρτη

Ο παρών οδικός χάρτης αφορά το επάγγελμα του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιού)» και στόχο έχει την καταγραφή και παρουσίαση βασικών στρατηγικών προτάσεων και δράσεων, ως αποτέλεσμα των τάσεων και δυναμικών που διαπιστώθηκαν σε συνέχεια πρωτογενούς και βιβλιογραφικής έρευνας.

Στα πλαίσια αποτύπωσης και ανάλυσης του επαγγέλματος έχει γίνει καταγραφή, τόσο του θεσμικού πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος του κεραμοποιού όσο και των τάσεων της επαγγελματικής δραστηριότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

Προκειμένου να διερευνηθούν οι προοπτικές του επαγγέλματος, πραγματοποιήθηκε ανίχνευση του περιβάλλοντος βασισμένη σε επτά άξονες, οι οποίοι προσδιορίζονται ως «παράγοντες αλλαγής». Μέσα από την εν λόγω ανάλυση καταγράφηκαν τάσεις και δυναμικές απαραίτητες για την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη διαμόρφωση στρατηγικών προτάσεων για το επάγγελμα του κεραμοποιού. Μεταξύ άλλων, καταγράφηκαν ζητήματα που σχετίζονται με την ανάγκη ανάπτυξης ευνοϊκού φορολογικού περιβάλλοντος στη χειροτεχνία, τη δυνατότητα πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης, την ανάγκη δημιουργίας ενός εθνικού θεσμικού πλαισίου για το επάγγελμα του κεραμοποιού, τον βαθμό εξάρτησης από τους προμηθευτές πρώτων υλών, την ανάπτυξη νέων υλικών και την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων, ενώ σε επίπεδο νέων επιχειρηματικών μοντέλων περιγράφεται και η εισαγωγή ψηφιοποιημένων διαδικασιών στην προώθηση των πωλήσεων. Επιπλέον, έχει γίνει καταγραφή των τάσεων στο επίπεδο της κλιματικής αλλαγής και της πράσινης οικονομίας.

Σε διακριτή ενότητα παρουσιάζονται οι δεξιότητες (βασικές, γενικές, επαγγελματικές, ειδικές επαγγελματικές, κοινωνικές και ψηφιακές δεξιότητες, χαρακτηριστικά, στάσεις και αξίες) που πρέπει να έχει ένας επαγγελματίας χειροτέχνης. Παράλληλα, γίνεται καταγραφή μέρους αυτών των δεξιοτήτων με βάση την πολυπλοκότητα, την επαναληπτικότητα, την τυποποίηση, τη συνεργασία, τη σύνδεση με τη χρήση μηχανών και εργαλείων, καθώς και του κινδύνου απαξίωσης (του επαγγέλματος). Επιπλέον, καταγράφονται οι δεξιότητες σε έλλειψη καθώς και εκείνες για τις οποίες απαιτείται άμεση ανάγκη κατάρτισης.

Σε συνέχεια παρουσιάζονται τα κύρια ευρήματα της ανάλυσης των παραγόντων αλλαγής και των δεξιοτήτων, τα οποία κατηγοριοποιούνται με βάση την πιθανότητα εμφάνισης τους και των επιπτώσεων τους για το επάγγελμα του κεραμοποιού, ενώ ακολουθεί και ανάλυση των σημαντικότερων ευρημάτων ανά πεδίο με βάση την ανάλυση δεξιοτήτων.

Ο Οδικός Χάρτης ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των στρατηγικών προτάσεων και δράσεων που προέκυψαν, σε σχέση με τις σημαντικότερες τάσεις και δυναμικές. Οι προτάσεις διακρίνονται σε δύο επίπεδα, στο επαγγελματικό – κλαδικό και στο θεσμικό. Το πρώτο αφορά δράσεις που δύναται να αναληφθούν σε επίπεδο επαγγελματιών / συλλογικών οντοτήτων, όπως ο σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων κατάρτισης χειροτεχνών για την ανάπτυξη εξειδικευμένων ψηφιακών δεξιοτήτων, η ανάληψη κοινών δράσεων για την προμήθεια πρώτων υλών, η συνεργασία με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων υλικών, η κατάρτιση κεραμοποιών σε θέματα πράσινης και κυκλικής οικονομίας και η συστηματική ενημέρωση των φορέων του κλάδου για τυχόν αλλαγές στα επιτρεπόμενα όρια συγκεκριμένων μετάλλων στα κεραμικά προϊόντα. Το δεύτερο, αφορά σε δράσεις που θα προωθηθούν σε θεσμικό επίπεδο, σε σχετικούς φορείς και θεσμούς πολιτικής. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι προτάσεις για μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα προϊόντα και τις επιχειρήσεις της ελληνικής χειροτεχνίας, για ίδρυση επαγγελματικών σχολών για την εκμάθηση της κεραμικής τέχνης, για ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών εργαλείων προσανατολισμένων στην χειροτεχνία, αλλά και άλλες προτάσεις όπως για τη δημιουργία και την ενίσχυση του brand name «Ελληνικό Κεραμικό Προϊόν», την αυστηροποίηση των ελέγχων σε κεραμικά προϊόντα από τρίτες χώρες αλλά και την ίδρυση και λειτουργία ενός ανεξάρτητου φορέα για την προώθηση της ελληνικής χειροτεχνίας.

Συνοπτικά, ο Οδικός Χάρτης περιλαμβάνει συγκεκριμένα βήματα και ενέργειες, τα οποία ως στόχο έχουν την ενίσχυση του επαγγελματία χειροτέχνη, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και θεσμικού πλαισίου δραστηριοποίησής του, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του και την προσαρμογή του μέσα σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο περιβάλλον.

1. Εισαγωγή

1.1

Το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

1.2

Το Εργαστήριο παρακολούθησης αλλαγών επαγγελμάτων

1.1 Το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ) ιδρύθηκε το 2006 και αποτελεί φορέα μελέτης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της χώρας και επιστημονικό σύμβουλο της ΓΣΕΒΕΕ.

Στρατηγικό όραμα του φορέα αποτελεί η ανάδειξη του ρόλου των μικρών επιχειρήσεων ως καθοριστικού και δυναμικού συντελεστή της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Για τον λόγο αυτόν, δίνεται σαφής έμφαση στη δημιουργία και διάχυση της επιστημονικής γνώσης για θέματα που ενδιαφέρουν τις μικρές επιχειρήσεις ενδυναμώνοντας τον ρόλο της ΓΣΕΒΕΕ και ενισχύοντας το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων στην προσαρμογή του στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των βασικών δραστηριοτήτων του, παρέχει στη ΓΣΕΒΕΕ τεκμηριωμένες θέσεις, καθώς μελετά, αξιολογεί και εκπονεί προτάσεις πολιτικής για θέματα οικονομικής ανάπτυξης, χρηματοδότησης επιχειρήσεων, φορολογίας, απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης, ανταγωνισμού και αναβάθμισης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των μικρών επιχειρήσεων.

Η μέχρι σήμερα λειτουργία του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ συνέπεσε με την υλοποίηση των προγραμματικών περιόδων 2007–2013 και 2014–2020 του ΕΣΠΑ, στο πλαίσιο των οποίων υλοποίησε δράσεις και έργα σε θεματικά πεδία και αντικείμενα ενδιαφέροντος της ΓΣΕΒΕΕ. Έτσι, το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ αξιοποίησε τις ευκαιρίες και τις χρηματοδοτικές δυνατότητες των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, για να διεξάγει έρευνες και να εκπονήσει εξειδικευμένες μελέτες. Παράλληλα, παρείχε υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στα πεδία της συμβουλευτικής για την υποστήριξη των επιχειρήσεων, αλλά και της επαγγελματικής κατάρτισης των απασχολουμένων στις μικρές επιχειρήσεις.

1.2 Το Εργαστήριο παρακολούθησης αλλαγών επαγγελματιών

Μετά από σχεδόν μια δεκαετία οικονομικής κρίσης και με έντονες τις επιπτώσεις της πρόσφατης υγειονομικής κρίσης εξαιτίας της πανδημίας της Covid-19, το τοπίο της ελληνικής οικονομίας, της επιχειρηματικότητας και των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται εντός αυτής έχει μεταβληθεί σε διάφορα επίπεδα. Ο διάλογος για την κατάσταση των μικρών επιχειρήσεων, το επίπεδο απασχόλησης, τις μεταβολές σε πλήθος επαγγελματιών και στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, είναι πιο επίκαιρος από ποτέ.

Υπό το πρίσμα αυτό, το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ ανέλαβε την πρωτοβουλία συγκρότησης ενός μηχανισμού για τη συστηματική παρακολούθηση των μεταβολών που αναμένεται να επηρεάσουν συγκεκριμένα επαγγέλματα στο άμεσο μέλλον. Κεντρικός στόχος της πρωτοβουλίας αυτής είναι να καλύψει ένα κενό στρατηγικής πληροφόρησης σε επίπεδο μικρών επιχειρήσεων και ειδικότερα όσον αφορά την έγκαιρη αναγνώριση τάσεων, εξελίξεων και μεταβολών στο ευρύτερο επιχειρηματικό, θεσμικό, οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον, μέσα από ένα σύστημα παρακολούθησης, τεκμηρίωσης και αναλυτικής επεξεργασίας.

Ο παραπάνω μηχανισμός του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ υλοποιείται μέσα από τη δράση με τίτλο: «Εργαστήριο πρόγνωσης και παρακολούθησης παραγόντων αλλαγής του παραγωγικού περιβάλλοντος κλάδων και επαγγελματιών» (εφεξής «Εργαστήριο πρόγνωσης και παρακολούθησης αλλαγών επαγγελματιών»). Βασικό παραγόμενο της δράσης αποτελεί η προετοιμασία και εκπόνηση Οδικών Χαρτών Προσαρμογής Επαγγελματιών, σε πρώτη φάση για είκοσι (20) επαγγέλματα, οι οποίοι θα επικαιροποιούνται τακτικά, ώστε να αποτελέσουν διαρκείς οδηγούς δράσης για την αποτελεσματική ανταπόκριση των επιχειρήσεων στις επερχόμενες αλλαγές.

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων των Οδικών Χαρτών, αναμένεται να υλοποιηθούν στοχευμένες δράσεις για τα υπό μελέτη επαγγέλματα, όπως η εκπόνηση επαγγελματικών περιγραμμάτων, η ανάπτυξη εκπαιδευτικού περιεχομένου και υλικών, η διαμόρφωση σχημάτων πιστοποίησης κ.ά.

Ο παρών Οδικός Χάρτης, που αφορά στο επάγγελμα του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιού)», εκπονήθηκε από τον επιστημονικό συνεργάτη του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ κ. Μαραγκάκη Σπυρίδωνα υπό τον άμεσο συντονισμό της ομάδας έργου του Ινστιτούτου και συνοψίζει τα σημαντικότερα ευρήματα, όπως προέκυψαν από τη διαδικασία διερεύνησης των προοπτικών του επαγγέλματος.

2. Μεθοδολογία- Πηγές πληροφόρησης

Η διαδικασία της διερεύνησης των προοπτικών των επαγγελματιών επικεντρώνεται στην ανάδειξη τεκμηριωμένων ευρημάτων, τα οποία συνθέτουν την εικόνα των τάσεων και δυναμικών, έχοντας ως κύριο στόχο τη δημιουργία ενός πλαισίου κατευθύνσεων που θα βοηθήσει επαγγελματίες, εμπλεκόμενους παραγωγικούς κλάδους και φορείς στην προσαρμογή τους στις νέες εξελίξεις.

Αναφορικά με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την προετοιμασία και την εκπόνηση του Οδικού Χάρτη Επαγγέλματος, αυτή περιλαμβάνει έναν συνδυασμό τεχνικών και εργαλείων διερεύνησης ανά φάση υλοποίησης.

Αναλυτικότερα, στη συνέχεια, αποτυπώνεται μια σύντομη περιγραφή της κάθε τεχνικής που εφαρμόζεται εξειδικεύοντας στις βασικές μεθόδους «προοπτικής διερεύνησης» που αξιοποιήθηκαν και στα παραγόμενα αποτελέσματα κάθε φάσης, όπως αυτά προέκυψαν από τη διαδικασία προετοιμασίας και εκπόνησης του Οδικού χάρτη προσαρμογής του επαγγέλματος του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιού)».

Βιβλιογραφική επισκόπηση – αρχική μελέτη επαγγέλματος

1.

Η βιβλιογραφική επισκόπηση¹ αποτελεί ένα βασικό μέρος της διαδικασίας διερεύνησης και περιλαμβάνει τη μελέτη και εξέταση παραμέτρων, δεδομένων και άλλων σχετικών ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων που αφορούν στο επάγγελμα. Διατρέχει όλες τις φάσεις υλοποίησης, επειδή η συγκέντρωση, η επεξεργασία, η συμπλήρωση και η ενσωμάτωση στοιχείων πραγματοποιείται απαραίτητα καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης του επαγγέλματος.

Κατά την επισκόπηση αυτή, αξιοποιήθηκαν επίσημες πηγές και βάσεις δεδομένων από

εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς (ενδεικτικά: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας, Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή, Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ESCO, Cedefop, ESI, κ.α.), δημοσιευμένες μελέτες, ερευνητικά κείμενα, εκπαιδευτικά υλικά και άλλες πηγές που κρίθηκαν απαραίτητες για την τεκμηριωμένη μελέτη και ανάλυση του επαγγέλματος.

Παραγόμενο αποτέλεσμα:
Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης και αρχική μελέτη επαγγέλματος

¹ Παράρτημα I – Πηγές άντλησης υλικού

Ημι-δομημένες συνεντεύξεις & Ομάδα εμπειρογνομόνων, πληροφορητών

2.

Οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες και πληροφορητές² (expert interviews) αρχικά πραγματοποιήθηκαν παράλληλα με τη βιβλιογραφική επισκόπηση και κατά περίπτωση -ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες- στα επόμενα στάδια της διερεύνησης των προοπτικών, τάσεων και δυναμικών του επαγγέλματος. Διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση, την τεκμηρίωση και επικύρωση των ευρημάτων, καθώς διασταυρώθηκαν με άλλες πηγές πληροφοριών (π.χ. ομάδες εστιασμένης συζήτησης). Κατά τη διεξαγωγή τους χρησιμοποιήθηκε ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο που λειτούργησε βοηθητικά στην προσέγγιση και συζήτηση των πεδίων μελέτης που σχετίζονται με το υπό εξέταση επάγγελμα.

Αναλυτικότερα, στάλθηκαν προσκλήσεις συμμετοχής σε στελέχη των φορέων Δημόσιας Διοίκησης, σε φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών, σε ερευνητικούς οργανισμούς, καθώς και σε επιχειρήσεις/επαγγελματίες. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής συγκροτήθηκε ομάδα εμπειρογνομόνων (expert panel) που συνεργάστηκε με τον επιστημονικό συνεργάτη του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ καθ' όλη τη διαδικασία διερεύνησης των προοπτικών του επαγγέλματος.

Η παραπάνω ομάδα διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην επικύρωση τάσεων και δυναμικών αλλαγής, όπως αυτές αναδείχθηκαν σε όλες τις φάσεις διερεύνησης, ενώ συνέβαλε στο να επιτευχθεί συναίνεση σε βασικά ζητήματα και στον εντοπισμό προτεραιοτήτων, να συγκεντρωθεί χρήσιμη πληροφορία σε σχετικά πεδία και να συμπληρωθούν κενά που προέκυψαν κατά τη διερεύνηση των προοπτικών του επαγγέλματος.

Παράλληλα με την ομάδα εμπειρογνομόνων, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με εξειδικευμένους πληροφορητές που συνέβαλλαν στην συλλογή, ανάδειξη και αξιοποίηση γνώσεων και πληροφοριών απαραίτητων κατά τη διερεύνηση του επαγγέλματος.

Παραγόμενο αποτέλεσμα:
Συλλογή εμπειρικής γνώσης, επικύρωση αρχικών ευρημάτων και ανάδειξη νέας πληροφορίας η οποία δεν είχε διερευνηθεί

² Παράρτημα II – Ομάδα εμπειρογνομόνων και πληροφορητές

Ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups)

3.

Οι συναντήσεις εστιασμένης συζήτησης (focus groups) αποτελούν τα κατεξοχήν εργαλεία των ασκήσεων προοπτικής διερεύνησης, καθότι προσφέρουν τη δυνατότητα συγκέντρωσης και επεξεργασίας απόψεων από διαφορετικά είδη πηγών, φορέων και ατόμων, ενώ επίσης δημιουργούν τη δυνατότητα επεξεργασίας και σύνθεσης διαφορετικών απόψεων επί συγκεκριμένων θεμάτων.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν δύο (2) συναντήσεις εστιασμένης συζήτησης³ (focus groups) με εκπροσώπους Ομοσπονδιών/Σωματείων, φορέων εκπαίδευσης και επαγγελματίες του κλάδου. Η πρώτη συνάντηση (Μαρούσι Αττικής, 21/02/2020) είχε έξι (6) συνολικά συμμετέχοντες και εστίασε στη διερεύνηση των παραγόντων αλλαγής που αναμένεται να επηρεάσουν το υπό

εξέταση επάγγελμα τα επόμενα έτη. Η δεύτερη συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις Μαργαρίτες Ρεθύμνου στις 14/09/2020 με την συμμετοχή τριών (3) ατόμων και επικεντρώθηκε εκτεταμένα στο θέμα των υφιστάμενων αλλά και αναδυόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, που θεωρούνται αναγκαίες στο υπό μελέτη επάγγελμα.

Παραγόμενο αποτέλεσμα:
Προσδιορισμός/επικύρωση τάσεων και δυναμικών και χαρακτηρισμός τους ως προς την πιθανότητα πραγμάτωσης και την επίπτωση που θα έχουν στο επάγγελμα. Ενδεδειγμένη μελέτη υφιστάμενων απαραίτητων και μελλοντικά αναδυόμενων δεξιοτήτων.

4.

Σύνθεση ευρημάτων – εκπόνηση Οδικού χάρτη επαγγέλματος

Στα προηγούμενα στάδια της διαδικασίας, με τη χρήση της παραπάνω δέσμης μεθόδων προοπτικής διερεύνησης εντοπίστηκαν σημαντικές δυνάμεις αλλαγής (π.χ. ανίχνευση περιβάλλοντος, εκτίμηση πιθανότητας εκδήλωσης φαινομένων), αναλύθηκαν οι επιπτώσεις τους (π.χ. ανάλυση τάσεων και δυναμικών) και αξιολογήθηκε η συνθετική αλληλεπίδρασή τους σε σημαντικά πεδία (π.χ. ανάλυση δεξιοτήτων).

Δύο εξειδικευμένα εργαλεία που αξιοποιήθηκαν κατά τα προηγούμενα στάδια και πρέπει να επισημανθούν, ως εργαλεία βάσης όλης της μεθοδολογίας, είναι τα εξής:

Εργαλείο 1: Διάταξη εξειδίκευσης παραγόντων αλλαγής

Αφορά ουσιαστικά σε ένα δομημένο υπόδειγμα το οποίο εξετάσε συγκεκριμένες περιοχές μελέτης (παράγοντες αλλαγής) και αξιοποιήθηκε ως μέσο αποθήκευσης συνοπτικής και ουσιαστικής πληροφορίας σε σχέση με τις τάσεις/δυναμικές του επαγγέλματος, όπως αυτή αντλήθηκε μέσα από την υλοποίηση των διεργασιών διερεύνησης (έρευνα πεδίου, βιβλιογραφική επισκόπηση, συνεντεύξεις, focus groups κοκ).

Εργαλείο 2: Διάγνωση και ανάλυση δεξιοτήτων

Αφορά επίσης σε δομημένο υπόδειγμα, από-

λυτα εξειδικευμένο στο πεδίο των δεξιοτήτων, τόσο σε επίπεδο διάγνωσης («ποιες είναι οι σημαντικότερες δεξιότητες για την άσκηση του επαγγέλματος σήμερα;»), όσο και σε επίπεδο μελλοντικής εκτίμησης («ποιες θα είναι οι σημαντικότερες τα επόμενα έτη;»). Τα σχετικά ευρήματα αναδείχθηκαν μέσα από την υλοποίηση των διεργασιών διερεύνησης (έρευνα πεδίου σε αντίστοιχες μελέτες, επαγγελματικά περιγράμματα, κείμενα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, υλοποίηση συνεντεύξεων, focus groups κοκ).

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το σύνολο της διαδικασίας και την αξιοποίηση των παραπάνω εργαλείων, τροφοδότησαν το περιεχόμενο του Οδικού χάρτη προσαρμογής του επαγγέλματος.

Οι Οδικοί Χάρτες αποτελούν ουσιαστικά το επιστέγασμα όλης της παραπάνω προσπάθειας και εργασίας, ενώ περιλαμβάνουν και τη διαμόρφωση στρατηγικών συμπερασμάτων και προτάσεων για το επάγγελμα και την προσαρμογή του στις επερχόμενες αλλαγές.

Παραγόμενο αποτέλεσμα:
Οδικός Χάρτης Προσαρμογής Επαγγέλματος

Η εικόνα της παραπάνω μεθοδολογίας αποτυπώνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί, όπου αναλύονται τα βήματα που εφαρμόστηκαν ανά φάση για την παρακολούθηση και προοπτική διερεύνηση των αλλαγών του επαγγέλματος.

³ Παράρτημα ΙΙΙ – Ομάδες εστιασμένης συζήτησης

Μεθοδολογία και φάσεις διερεύνησης προοπτικών επαγγέλματος:

3. Αποτύπωση και ανάλυση επαγγέλματος

3.1

Περιγραφή
επαγγέλματος

3.2

Θεσμικό πλαίσιο
άσκησης επαγγέλματος

3.3

Επαγγελματικοί
φορείς

3.4

Τάσεις
απασχόλησης

3.5

Επιχειρηματική
δραστηριότητα

3.6

Μελέτη
επαγγέλματος
στην Ευρώπη

3.7

Καινοτόμος
δραστηριότητα στο
επάγγελμα

Στην ενότητα αυτή, αρχικά προσδιορίζεται το πλαίσιο στο οποίο ασκείται το επάγγελμα και εν συνεχεία αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση βάσει ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, όπως προέκυψαν από την διερεύνησή του.

Πρώτα εξετάζεται η αντιστοίχιση του επαγγέλματος με υφιστάμενα επαγγελματικά περιγράμματα, όπως και με τα ισχύοντα συστήματα ταξινόμησης επαγγελμάτων και κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Βάσει αυτών πραγματοποιείται συσχέτιση του επαγγέλματος με κλάδους προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης του ΕΣΠΑ 2014-2020, ενώ γίνεται διασύνδεση με άλλα επαγγέλματα που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα αξίας.

Γίνονται επίσης αναφορές στο θεσμικό/ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως και σε φορείς εκπροσώπησης του επαγγέλματος σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο ίδιο πλαίσιο και με βάση την αντιστοίχιση με τα παραπάνω συστήματα ταξινόμησης καταγράφονται οι τάσεις στην απασχόληση και την επιχειρηματική δραστηριότητα που αναφέρονται στο επάγγελμα.

Η ενότητα κλείνει με την ποιοτική διερεύνηση της καινοτόμου δραστηριότητας εντοπίζοντας τα πεδία και τα παραδείγματα, στα οποία το επάγγελμα εμφανίζει στοιχεία καινοτομίας.

3.1 Περιγραφή επαγγέλματος

Με τον όρο «Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)» αναφερόμαστε στο επάγγελμα που ασχολείται με την τέχνη της κεραμικής για την παραγωγή εμπορεύσιμων χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων. Το συγκεκριμένο επάγγελμα συναντάται και με άλλες ονομασίες όπως κεραμοποιός, αγγειοπλάστης, πηλοποιός, τεχνικός παραγωγικής / χειροποίητης κεραμικής.

Ο «Επαγγελματίας Χειροτέχνης (Κεραμοποιός)» αναλαμβάνει τις εργασίες κατασκευής διαφόρων χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων από πηλό ή από άλλα αργιλοπυριτικά υλικά και υαλώματα, ανθεκτικά σε υψηλές θερμοκρασίες. Ο άργιλος προέρχεται από τη φυσική διάβρωση πετρωμάτων σε πολύ λεπτά σωματίδια και τα βασικά συστατικά του είναι το αργίλιο, το πυρίτιο και το νερό, ενώ όταν ψηθεί γίνεται εξαιρετικά ανθεκτικός και στεγανοποιείται.

Παραδοσιακά, η διαδικασία της πρώτης ύλης είχε μια σειρά από στάδια, η οποία γίνονταν από τον κεραμοποιό, ενώ σήμερα κατά κανόνα, η πρώτη ύλη αγοράζεται έτοιμη. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια εργαλείων και μηχανημάτων, όπως ο τροχός, τα καλούπια, οι ακίδες και ειδικά εργαλεία, ο κεραμοποιός δίνει μορφή στον πηλό για την παραγωγή μιας ποικιλίας αντικειμένων τα οποία διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή.

Πηγή: ΕΟΠΠΕΠ, Επαγγελματικό περίγραμμα του «Αγγειοπλάστη – Κεραμίστα»

Συναφές Επαγγελματικό Περίγραμμα (βάσει λίστας ΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ) :

- «Αγγειοπλάστης – Κεραμίστας»

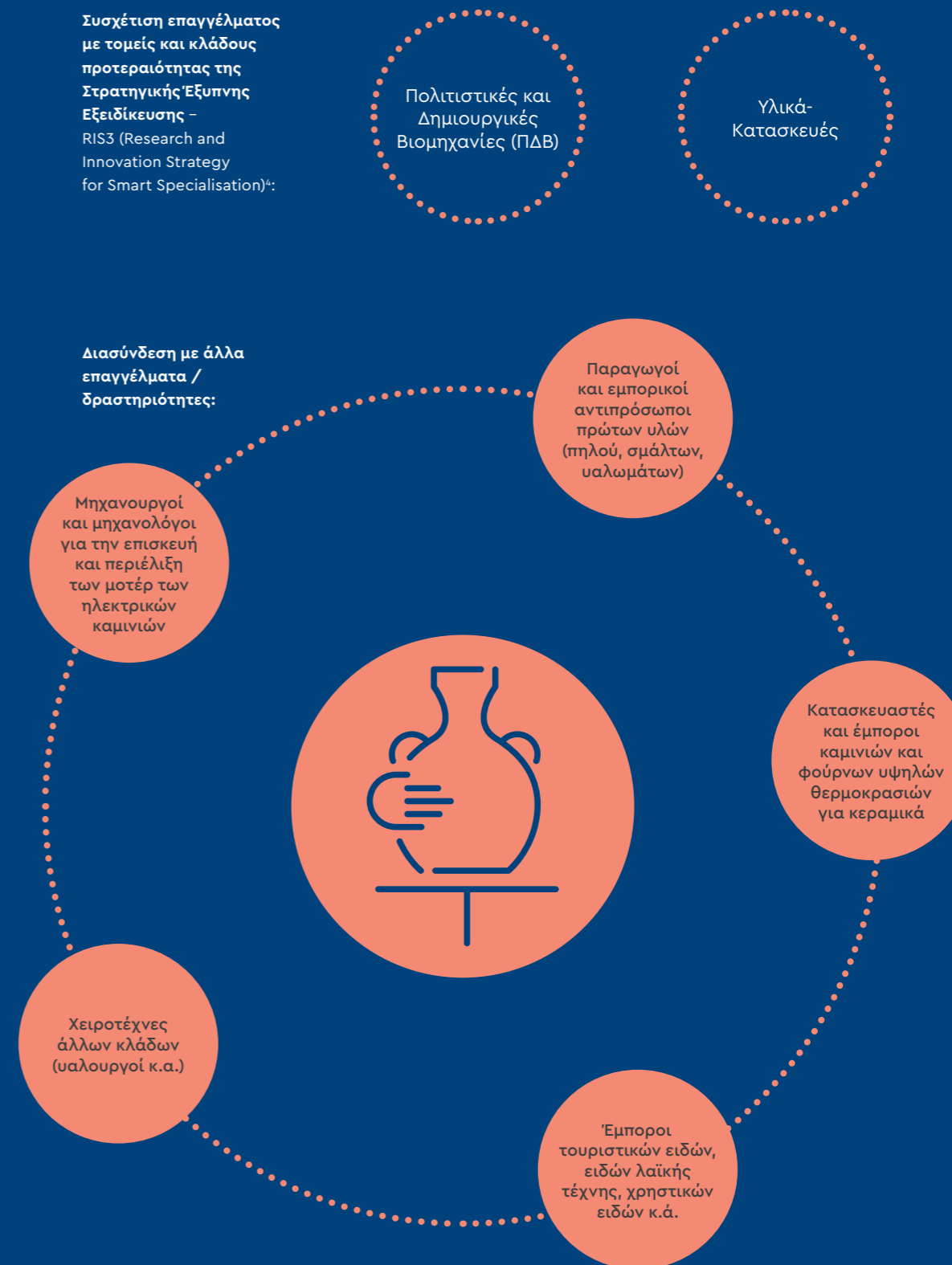
Αντιστοίχιση επαγγέλματος με το ισχύον Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO 08):

731 – Χειροτέχνες
7314 – Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα

Αντιστοίχιση επαγγέλματος με το ισχύον Σύστημα Ταξινόμησης Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ 08):

23.4 – Κατασκευή άλλων προϊόντων πορσελάνης και κεραμικής
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.41.1 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.41.11 – Κατασκευή επιτραπέζιων σκευών, μαγειρικών σκευών, άλλων οικιακών ειδών και ειδών καλλωπισμού από πορσελάνη
23.41.12 – Κατασκευή επιτραπέζιων σκευών, μαγειρικών σκευών, άλλων οικιακών ειδών και ειδών καλλωπισμού εκτός από πορσελάνη
23.41.13 – Κατασκευή αγαλαματιδίων και άλλων αντικειμένων διακόσμησης από κεραμική ύλη.

Συσχέτιση επαγγέλματος με τομείς και κλάδους προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης – RIS3 (Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation)⁴:

⁴ Η συσχέτιση του επαγγέλματος με κλάδους-τομείς της RIS3, συνεπάγεται ότι υφίστανται δυνατότητες χρηματοδότησης της δραστηριότητας μέσω των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

3.2

Θεσμικό πλαίσιο άσκησης επαγγέλματος

Για την άσκηση του επαγγέλματος του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιός)» δεν απαιτείται η έκδοση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, απαιτείται όμως γνωστοποίηση λειτουργίας του επαγγελματικού εργαστηρίου, σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Ο επαγγελματίας χειροτέχνης (κεραμοποιός) αποτελεί ένα από τα επαγγέλματα για την άσκηση των οποίων δεν είναι απαραίτητη η κτήση τίτλου σπουδών. Η πρόσβαση σε αυτό είναι ελεύθερη, χωρίς πρόσθετες προϋποθέσεις, όμως η κτήση συναφούς τίτλου σπουδών, μπορεί να αναδειχθεί σημαντικό πλεονέκτημα, τόσο κατά την αναζήτηση εργασίας, όσο και κατά την απασχόληση.

Βασική νομοθεσία σε εθνικό επίπεδο σε επίπεδο επαγγέλματος/κλάδου:

- Κώδικας Τροφίμων και Ποτών (ΚΤΠ) – άρθρο 22 το οποίο καθορίζει τα είδη των μετάλλων ή κραμάτων τους, τις προδιαγραφές της σύστασής τους και μέτρα για την ασφαλή χρήση τους
- Κώδικας Τροφίμων και Ποτών (ΚΤΠ) – άρθρο 25 το οποίο εναρμονίζει για τα κεραμικά τις Ευρωπαϊκές οδηγίες 84/500 και 2005/31 στις οποίες καθορίζεται η μέθοδος ανάλυσης και τίθενται ανώτατα επιτρεπτά όρια απελευθέρωσης μολύβδου και καδμίου από κεραμικά αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα
- Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις – Νόμος 4442/2016 (ΦΕΚ Α' αρ. φύλλου 230/07.12.2016)

Βασική νομοθεσία σε ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο:

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1935/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τα υλικά αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα και με την κατάργηση των οδηγιών 80/590/ΕΟΚ και 89/109/ΕΟΚ
- Οδηγία 84/500/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1984 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα κεραμικά αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τα τρόφιμα
- Οδηγία 2005/31/ΕΚ της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2005 για την τροποποίηση της οδηγίας 84/500/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τη δήλωση συμμόρφωσης και τα κριτήρια επίδοσης της μεθόδου ανάλυσης για τα κεραμικά αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2023/2006 της Επιτροπής της 22ας Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με την ορθή πρακτική παραγωγής υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα

3.3

Επαγγελματικοί φορείς

Σε εθνικό επίπεδο:

- Πανελλήνια Ένωση Κεραμιστών και Αγγειοπλαστών (Π.Ε.Κ.Α.)
- Πανελλήνια Ένωση Βιοτεχνών Λαϊκής Τέχνης
- Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος
- Κεραμίστες Βορείου Ελλάδος (ΚΕΒΕ)
- Σύλλογος Αγγειοπλαστών Κεραμιστών Νομού Μαγνησίας
- Σύλλογος Κεραμιστών Αγγειοπλαστών Λέσβου «ΤΟ ΕΟΡΓΟΝ»

Σε ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο:

- Ευρωπαϊκή Κεραμική Εταιρεία – European Ceramic Society (ECERS)
- Ευρωπαϊκή Ένωση Κεραμικής Βιομηχανίας – The European Ceramic Industry Association (CERAME-UNIE)
- Ευρωπαϊκή Ένωση Πόλεων Κεραμικής Εδαφικής Συνεργασίας – Agrupación Europea de Cooperación Territorial Ciudades de la Cerámica / European Grouping of Territorial Cooperation Cities of Ceramics (AEUCC)

- Σύνδεσμος Παραγωγών Καλλιτεχνικής Χειροτεχνίας Βιοτεχνίας Νομού Χανίων
- Σωματείο «ΔΑΙΔΑΛΟΣ» Βιοτέχνες Λαϊκής & Σύγχρονης Τέχνης Ηρακλείου – Λασιθίου – Ρεθύμνου
- Σωματείο Ειδών Δώρου, Χειροτεχνίας Λαϊκής Τέχνης Βορείου Ελλάδος

3.4

Τάσεις απασχόλησης

Εκτίμηση απασχόλησης σύμφωνα με την οικονομική δραστηριότητα και τους βασικούς τετραψήφιους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που σχετίζονται με το επάγγελμα:

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Αριθμός Απασχολούμενων		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	865	761	859

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ (2016-2018)

Εκτίμηση απασχόλησης της ευρύτερης ομάδας επαγγελματιών όπου υπάγεται το επάγγελμα βάσει του Συστήματος Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO 08):

Κωδικός Επαγγέλματος (ISCO 08)	Αριθμός Απασχολούμενων		
	2016	2017	2018
731 – Χειροτέχνες	7.361	7.121	8.955

Πηγή: Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, Ετήσια Έκθεση 2019 Στοιχεία ΕΛ. ΣΤΑΤ.

Εκτίμηση ποσοστού αυτοαπασχόλησης⁵ της ευρύτερης ομάδας επαγγελμάτων όπου υπάγεται το επάγγελμα βάσει του Συστήματος Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO 08):

Κωδικός Επαγγέλματος (ISCO 08)	Ποσοστό αυτοαπασχόλησης		
	2016	2017	2018
731 – Χειροτέχνες	54,8%	45,8%	48,3%

Πηγή: Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, Ετήσια Έκθεση 2019 Στοιχεία ΕΛ. ΣΤΑΤ.

⁵ Το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων υπολογίστηκε βάσει της Ευρωπαϊκής Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (EU LFS) αθροίζοντας τους κυρίως αυτοαπασχολούμενους που είναι οι εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό (αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό) με τα συμβοηθούμενα μέλη (βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση) και διαιρώντας το παραπάνω σύνολο με το σύνολο της απασχόλησης. Στον υπολογισμό δεν συμπεριλήφθηκε η κατηγορία των εργοδοτών (αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό).

3.5 Επιχειρηματική δραστηριότητα

Εκτίμηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, ως προς τη μεταβολή του αριθμού επιχειρήσεων και του κύκλου εργασιών, σύμφωνα με τους βασικούς τετραψήφιους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που σχετίζονται με το επάγγελμα:

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Αριθμός επιχειρήσεων		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	448	469	454

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ (2016–2018)

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Κύκλος εργασιών (εκ. €)		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	18,7	18,9	19,9

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ (2016–2018)

Αξιολόγηση εξαγωγικής δραστηριότητας:

Η εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων που σχετίζονται με το επάγγελμα του κεραμοποιού καταγράφει μια σταθερή ζήτηση, καθώς σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2019) το ύψος των εξαγωγών για εμπορεύματα κεραμικής τέχνης, ανήλθε για το 2018 σε 5,50 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας οριακή πτώση σε σύγκριση με το 2011, όπου οι εξαγωγές ανήλθαν σε 5,55 εκατ. ευρώ. Σχεδόν το 1/4 των εξαγωγών κατευθύνεται στην Κύπρο, τόσο σε όρους αξίας όσο και σε όρους ποσοτήτων, ενώ σημαντική είναι και η αγορά της Γερμανίας, όπου για το 2018 στάλθηκαν εμπορεύματα συνολικής αξίας 670 χιλ. ευρώ. Η σημαντικότερη αγορά εκτός Ευρώπης είναι οι Η.Π.Α., καθώς απορροφά το 8,16% των εξαγωγών, ενώ σημαντικές αγορές είναι και η Βουλγαρία (7,93%), η Ιταλία (5,87%) και η Ρουμανία (5,66%). Οι περισσότερες εξαγωγές του κλάδου αντιστοιχούν στα εμπορεύματα με συνδυασμένη ονοματολογία (CN4) 6911 "Επιτραπέζια σκεύη, άλλα είδη οικιακής χρήσης ή οικιακής οικονομίας και είδη υγιεινής ή υπηρεπισμού, από πορσελάνη", καθώς το 47,87% των εξαγωγών του κλάδου, ήτοι εξαγωγές ύψους 2,63 εκατ. ευρώ, προήλθαν από αυτά.

3.6 Μελέτη επαγγέλματος στην Ευρώπη

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Αριθμός επιχειρήσεων		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	11.156	11.004	11.710

Πηγή: Structural Business Statistics Eurostat (2016–2018), EU-28

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Αριθμός Απασχολούμενων		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	56.013	56.397	Μη διαθέσιμα στοιχεία

Πηγή: Structural Business Statistics Eurostat (2016–2018), EU-28

Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ)	Κύκλος εργασιών (εκ. €)		
	2016	2017	2018
23.41 – Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών	3.316,5	3.216,5	2.737,6

Πηγή: Structural Business Statistics Eurostat (2016–2018), EU-28

3.7 Καινοτόμος δραστηριότητα στο επάγγελμα

Στην τελευταία ενότητα της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης περιγράφονται τα βασικά πεδία όπου εντοπίζονται στοιχεία καινοτομίας στο επάγγελμα, ως αποτέλεσμα της ποιοτικής διερεύνησης των χαρακτηριστικών του επαγγέλματος.

Πεδία εισαγωγής καινοτομίας βάσει της μελέτης του επαγγέλματος	Τεκμηρίωση και αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα
<p>Καινοτομία προϊόντος/υπηρεσίας</p> <ul style="list-style-type: none"> εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος (υλικού αγαθού ή υπηρεσίας), σε σχέση με τα βασικά χαρακτηριστικά του. 	<p>Η ύπαρξη καινοτομίας στην κεραμική τέχνη εντοπίζεται μεταξύ άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> Στην καλλιτεχνική φύση και στην εξέλιξη των καλλιτεχνικών τάσεων του κεραμοποιού Στην εικαστική αντίληψη του δημιουργού Στη χρήση νέων υλικών που δίνουν τη δυνατότητα παραγωγής νέων προϊόντων τόσο ως προς την εξωτερική τους μορφή (νέα σχέδια), όσο και ως προς τη σύσταση και τις ιδιότητες τους (πλαστικότητα πηλού, αντοχή / διαφάνεια / ικανότητα διαστολής υαλωμάτων κ.ά.) αλλά και ως προς τη χρήση τους.
<p>Καινοτομία διαδικασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> εισαγωγή καινούριων συστατικών στοιχείων στην παραγωγική, κυρίως, λειτουργία, όπως νέων πρώτων υλών, νέων μηχανισμών και εργαλείων ροής εργασιών και πληροφοριών, καθώς και καινούριου εξοπλισμού. 	<p>Σε επίπεδο καινοτομίας διαδικασίας, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τους κεραμοποιούς συνδέονται με τις πρώτες ύλες και αφορούν αφενός στη σύσταση νέων υλικών (ιδιότητες πριν και μετά το ψήσιμο) και αφετέρου στην εξωτερική τους εμφάνιση (ευρεία γκάμα σμάτων). Η τεχνολογία των υλικών αποτελεί έναν κλάδο στον οποίο έχουν γίνει σημαντικές επενδύσεις στον τομέα της έρευνας, προκειμένου να είναι δυνατή η παραγωγή κεραμικών προϊόντων βελτιωμένων ως προς τη σύσταση και την εμφάνιση τους. Σε κάθε περίπτωση, τα νέα υλικά πρέπει να εναρμονίζονται με τους Κανονισμούς και τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να είναι εύκολα επεξεργάσιμα από τους κεραμοποιούς.</p>

Καινοτομία στην οργάνωση/λειτουργία

- εισαγωγή νέων μεθόδων και διαδικασιών στις πρακτικές του επαγγέλματος, στην οργάνωση της εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις μιας επιχείρησης.

Ο υψηλός βαθμός αυτοαπασχόλησης των κεραμοποιών σε συνδυασμό με το πολύ μικρό μέγεθος των εργαστηρίων, δε δημιουργεί τις προϋποθέσεις για σημαντικές αλλαγές στον τομέα της οργάνωσης και της λειτουργίας μιας επιχείρησης. Η δημιουργία κοινών πρωτοβουλιών για μια σειρά από διαδικασίες, όπως για παράδειγμα η κοινή προμήθεια πρώτων υλών, θα μπορούσε να συντελέσει στην εισαγωγή καινοτόμων στοιχείων στην οργάνωση ενός επαγγελματικού εργαστηρίου κεραμικής.

Καινοτομία marketing

- εισαγωγή νέας μεθόδου marketing (προβολής/ διαφήμισης) που περιλαμβάνει σημαντικές αλλαγές στο σχεδιασμό των προϊόντων ή τη συσκευασία τους, την τοποθέτηση, την προώθηση ή την τιμολόγησή τους.

Η εποχή του ψηφιακού μετασχηματισμού και η μετά Covid-19 εποχή, δημιουργούν νέες συνθήκες στα κανάλια διανομής και προώθησης των προϊόντων κάθε είδους. Ο επαγγελματίας χειροτέχνης πρέπει να υιοθετήσει τις νέες μεθόδους προωθώντας το υψηλής καλλιτεχνικής και αισθητικής αξίας προϊόν του μέσω διαδικτύου, επεκτείνοντας με τον τρόπο αυτό και την αγορά – στόχο. Το ευπαθές των κεραμικών προϊόντων επιβάλλει την υιοθέτηση και νέων μεθόδων συσκευασίας, προκειμένου να είναι εφικτή η ασφαλής μεταφορά τους στον τόπο προορισμού.

4. Μελέτη παραγόντων αλλαγής επαγγέλματος

4.1

Επιχειρηματικό περιβάλλον, οικονομία και πλαίσιο ανταγωνισμού

4.2

Θεσμικές μεταβολές και αλλαγές πολιτικής

4.3

Τάσεις και εξελίξεις της σχετικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών

4.4

Τεχνολογικός μετασχηματισμός και καινοτομία

4.5

Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα εργασίας

4.6

Κλιματική αλλαγή και πράσινη οικονομία

4.7

Βασικές τάσεις και δυναμικές επαγγέλματος

Βασικό τμήμα της διαδικασίας διερεύνησης των προοπτικών του επαγγέλματος αποτέλεσε ο εντοπισμός συγκεκριμένων ενοτήτων διερεύνησης που συχνά αναφέρονται ως «παράγοντες αλλαγής».

Ως «παράγοντας αλλαγής» προσδιορίζεται οποιαδήποτε εξέλιξη ή φαινόμενο που μπορεί να επηρεάσει το επάγγελμα μελλοντικά. Ο όρος λειτουργεί ως μια ευρύτερη ενότητα που καλύπτει δυναμικές, σήματα, τάσεις, μεγατάσεις, αβεβαιότητες κ.ά. Η ανάλυση ενός «παράγοντα αλλαγής» περιλαμβάνει μια αλληλουχία ενεργειών που αφορούν στη συγκέντρωση έγκυρων ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων μέσα από ένα ευρύ φάσμα πηγών και τη συνθετική ανάλυση πληροφοριών. Τα στάδια αυτής της λογικής αλληλουχίας επιτελούνται στο πλαίσιο συγκεκριμένων τεχνικών που συνδυάζονται κατά την υλοποίηση της διαδικασίας προοπτικής διερεύνησης.

Συγκεκριμένα, οι παράγοντες αλλαγής, όπως προσδιορίστηκαν ως διακριτές περιοχές μελέτης, κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής:

Βάσει της παραπάνω προσέγγισης, ακολουθούν τα σημαντικότερα ευρήματα ανά παράγοντα αλλαγής, όπως προέκυψαν από τη διαδικασία διερεύνησης συγκεκριμένων υπο-πεδίων μελέτης. Η μελέτη του ανθρώπινου δυναμικού και των δεξιοτήτων (7ος παράγοντας αλλαγής) ακολουθεί σε διακριτό κεφάλαιο του Οδικού Χάρτη, καθώς έχει έντονη αλληλεπίδραση και εφαρμογή σε όλους τους παράγοντες αλλαγής του επαγγέλματος.

4.1 Επιχειρηματικό περιβάλλον, οικονομία και πλαίσιο ανταγωνισμού

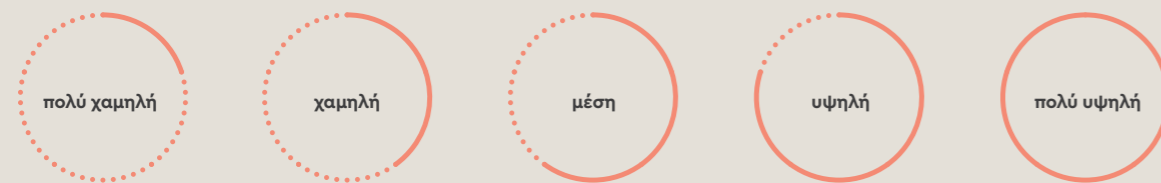
Στην πρώτη βασική ενότητα μελέτης αποτυπώνονται δυναμικές και τάσεις που αφορούν σε οριοθετημένες κατηγορίες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και αναφέρονται σε μεταβολές, τάσεις, επικείμενες αλλαγές ή άλλα γεγονότα στο επιχειρηματικό περιβάλλον, την οικονομία και το πλαίσιο ανταγωνισμού που αναμένεται να επηρεάσουν τη λειτουργία και την ανάπτυξη του επαγγέλματος.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

διάρθρωση επαγγέλματος /κλάδου	φορολογική πολιτική	επίδραση γραφειοκρατίας
χρηματοδότηση/ επενδύσεις	επιχειρηματικότητα και δομές στήριξης	εμπορική δραστηριότητα
εισαγωγές/ εξαγωγές	ανταγωνισμός	δημόσιες προμήθειες

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Επιχειρηματικό περιβάλλον, οικονομία & πλαίσιο ανταγωνισμού»

Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Ανάπτυξη ευνοϊκού φορολογικού περιβάλλοντος στη χειροτεχνία

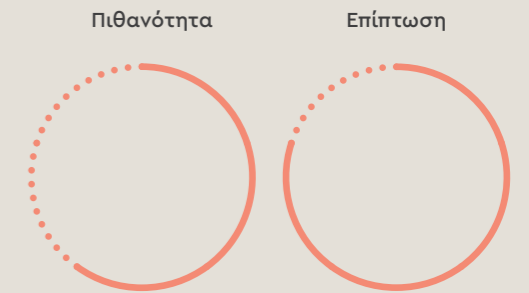
Αναλυτική περιγραφή:

Η διατήρηση των φορολογικών συντελεστών, άμεσης και έμμεσης φορολόγησης, σε υψηλά επίπεδα αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη του κλάδου. Οι κεραμοποιοί χαρακτηρίζουν το φορολογικό και γενικότερα επιχειρηματικό περιβάλλον ως εχθρικό, ακόμη και για την επιβίωσή τους και τυχόν μη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου θα οδηγήσει σε περαιτέρω συρρίκνωση. Η φορολογική μεταρρύθμιση με αναπτυξιακή διάσταση για την Ελλάδα του αύριο (Ν.4649/2019), περιλαμβάνει κάποια στοιχεία παροχής κινήτρων και για τον κλάδο των κεραμοποιών, όμως η λήψη στοχευμένων μέτρων κρίνεται επιτακτική για την βιωσιμότητά του. Η πρόσφατη υγειονομική κρίση ενδεχομένως να αποτελέσει αφορμή για την υιοθέτηση φορολογικών μέτρων φιλικών προς τους επαγγελματίες του κλάδου, όπως η μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος, η μείωση των συντελεστών φόρου εισοδήματος κ.α. Σε κάθε περίπτωση, με την ομαλή επαναλειτουργία του παγκόσμιου οικονομικού κυκλώματος, μετά το πέρας της πανδημίας, η δημιουργία ενός φιλικού προς τους χειροτέχνες φορολογικού πλαισίου, δύναται να συντελέσει στην ενίσχυση του κλάδου.

Χρόνος εκδήλωσης: 3-5 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Φόρος εισοδήματος, προκαταβολή φόρου, συντελεστές φορολογίας εισοδήματος, Ταμείο Ανάκαμψης Ε.Ε., υγειονομική κρίση

Δυνατότητα πρόσβασης κεραμοποιών σε πηγές χρηματοδότησης

Αναλυτική περιγραφή:

Ο κλάδος του επαγγελματία χειροτέχνη αναμένεται να εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει δυσκολίες σε ζητήματα χρηματοδότησης λόγω της υφιστάμενης πολιτικής των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ως προς τη χρηματοδότηση των μικρών βιοτεχνικών επιχειρήσεων, τόσο για κεφάλαιο κίνησης όσο και για μακροχρόνια επενδυτικά δάνεια. Μολονότι εκτιμάται ότι και στη νέα προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2021-2027 θα υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός επιχορηγούμενων προγραμμάτων με επιλέξιμη τη δραστηριότητα της κεραμικής, η αδυναμία πρόσβασης των επιχειρήσεων στις τράπεζες δεν συντελεί στην υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, ενώ παράλληλα δε βοηθά και στην ύπαρξη του απαιτούμενου κεφαλαίου κίνησης για τη λειτουργία τους. Παράλληλα, λόγω της πρόσφατης πανδημίας, ο κλάδος της κεραμικής αναμένεται να ενισχυθεί και από χρηματοδοτικά εργαλεία του Ταμείου Ανάκαμψης της Ε.Ε ως πληττόμενος κλάδος, ενώ το α' εξάμηνο του 2021, οι επιχειρήσεις του κλάδου δύναται, εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, να χρηματοδοτηθούν μεταξύ άλλων για κεφάλαιο κίνησης με τη μορφή επιχορήγησης παγίων.

Χρόνος εκδήλωσης: 3-5 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Ταμείο Ανάκαμψης Ε.Ε., Ταμείο Εγγυοδοσίας, ΕΣΠΑ 2021-2027, τράπεζες, πηγές χρηματοδότησης

4.2 Θεσμικές μεταβολές και αλλαγές πολιτικής

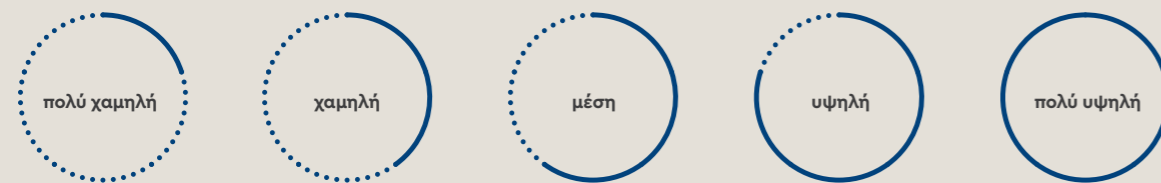
Στη δεύτερη ενότητα μελέτης αποτυπώνονται συγκεκριμένες τρέχουσες ή επικείμενες θεσμικές αλλαγές και αλλαγές πολιτικής που αφορούν στην ευρύτερη επιχειρηματική, οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο	πρόσφατα νομοθετήματα	αναμενόμενα νομοθετήματα
συμπληρωματικότητα νόμων	βαθμός θεσμικής ολοκλήρωσης	

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Θεσμικές μεταβολές και αλλαγές πολιτικής»

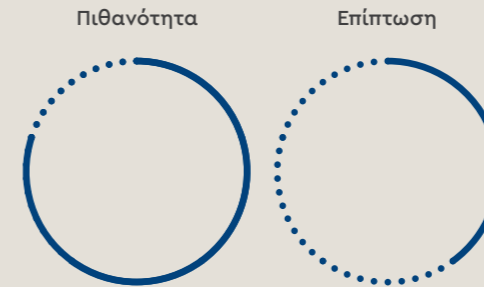
Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Εναρμόνιση με τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς και Οδηγίες

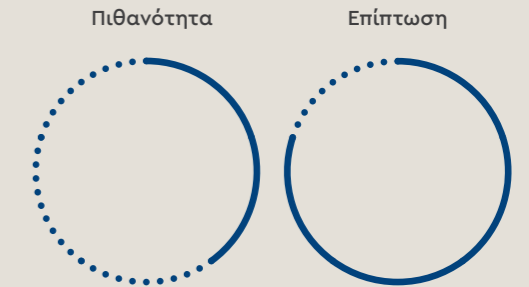
Αναλυτική περιγραφή:

Το θεσμικό πλαίσιο του κλάδου της κεραμικής σε επίπεδο Ε.Ε. δεν χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα. Το σύνολο της νομοθεσίας αφορά στον έλεγχο των υλικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή χημικών αντικειμένων που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα, καθώς αποτελούν έναν κρίκο στην αλυσίδα των τροφίμων μέχρι την κατανάλωση. Τα επιτρεπόμενα όρια ιχνηλασιμότητας μετάλλων στα κεραμικά αντικείμενα που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα αναμένεται να τροποποιηθούν, καθώς θεωρείται ότι τα όρια για το κάδμιο και τον μόλυβδο είναι υψηλά. Επίσης, στη νομοθεσία της Ε.Ε. για τις διαδικασίες αξιολόγησης και εποπτείας των υλικών, αναμένεται να προστεθούν και άλλα μέταλλα, όπως το βάριο, το σίδηρο κ.ά. Οι θεσμικές αυτές αλλαγές, εφόσον υπάρξει έγκαιρη ενημέρωση, δεν αναμένεται να επηρεάσουν τους κεραμοποιούς. Η δυσκολία θα προκύψει, αν εφαρμοστεί μία νέα νομοθεσία χωρίς προηγούμενη ενημέρωση, καθώς σε αυτήν την περίπτωση ενδέχεται έτοιμα προϊόντα και πρώτες ύλες να πρέπει να καταστραφούν και παραγγελίες να ακυρωθούν.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Ιχνηλασιμότητα, βαρέα μέταλλα, κάδμιο, μόλυβδος, σίδηρο, βάριο, όρια, τρόφιμα, ποτά

Δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου για το επάγγελμα του κεραμοποιού

Αναλυτική περιγραφή:

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός θεσμικού πλαισίου στοχευμένου στη λειτουργία του κλάδου της κεραμικής, θα συντελούσε μεταξύ άλλων, στην προστασία και στην ανάπτυξη του επαγγέλματος του κεραμοποιού. Το εν λόγω θεσμικό πλαίσιο προτείνεται να περιλαμβάνει μια ευρεία γκάμα νομοθετημάτων, από τη δημιουργία δομών εκπαίδευσης, τις διαδικασίες αδειοδότησης εργαστηρίων κεραμικής και την παροχή κινήτρων για επενδύσεις στον κλάδο μέχρι την θεσμοθέτηση κανόνων και εφαρμογή αυστηρών ελέγχων, αναφορικά με τις εισαγωγές κεραμικών προϊόντων από τρίτες χώρες. Παράλληλα, η δημιουργία ενός εθνικού εμπορικού σήματος (brand name) για τα κεραμικά προϊόντα που παράγονται στα εργαστήρια κεραμικής ανά τη χώρα, θα συντελούσε στην ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών κεραμικών δημιουργιών, αλλά και στην ανάπτυξη του κλάδου γενικότερα, με πολλαπλά οφέλη για την εθνική οικονομία και την απασχόληση.

Χρόνος εκδήλωσης: 3-5 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Θεσμικό πλαίσιο, δομές εκπαίδευσης, διαδικασία αδειοδότησης, θεσμοθέτηση κανόνων, εφαρμογή ελέγχων, εθνικό εμπορικό σήμα

4.3 Τάσεις και εξελίξεις της σχετικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών

Στη παρούσα ενότητα μελέτης αποτυπώνονται συγκεκριμένες τρέχουσες ή επικείμενες ρυθμιστικές αλλαγές που αφορούν αμιγώς το υπό εξέταση επάγγελμα, σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο (π.χ. πρότυπα και προδιαγραφές προϊόντων). Επιπλέον, αποτυπώνονται τρέχουσες ή επικείμενες μεταβολές σε κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο που σχετίζονται με νέες καταναλωτικές προτιμήσεις, νέες τάσεις προϊόντων ή αλλαγές που αναμένεται να επηρεάσουν τις μεθόδους παραγωγής, διανομής και προώθησης προϊόντων/υπηρεσιών.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

κανονιστικές προδιαγραφές στο επάγγελμα	ευρωπαϊκοί κανονισμοί/οδηγίες	αλυσίδα αξίας (πελάτες, προμηθευτές κοκ)
συναφή επαγγέλματα	κέντρα κόστους λειτουργίας επαγγέλματος	νέα πρότυπα καταναλωτικής ζήτησης

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Τάσεις και εξελίξεις της σχετικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών»

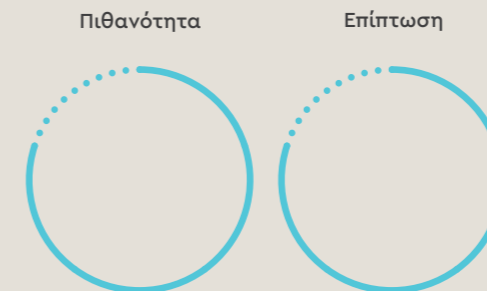
Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Σημαντικός βαθμός εξάρτησης από τους προμηθευτές πρώτων υλών

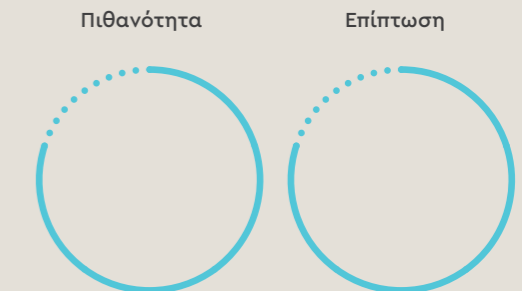
Αναλυτική περιγραφή:

Ο επαγγελματίας χειροτέχνης εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τους προμηθευτές πρώτων υλών, καθώς σε ποσοστό πάνω από 90% τα απαιτούμενα υλικά είναι εισαγόμενα. Συνεπώς, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην αλυσίδα αξίας μεταξύ εγχώριων και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, καθώς ένα εργαστήριο σε μια χώρα που παράγει πρώτες ύλες, επιτυγχάνει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα εκτελώντας μια σειρά από δραστηριότητες με χαμηλότερο κόστος από ένα αντίστοιχο ελληνικό. Το υψηλό κόστος προμήθειας πρώτων υλών έχει σαν συνέπεια/αποτέλεσμα τα ελληνικά κεραμικά προϊόντα να μην είναι ανταγωνιστικά σε επίπεδο τιμής, αλλά η ανταγωνιστικότητά τους να βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις καλλιτεχνικές δεξιότητες των δημιουργών. Συνεπώς, απαιτείται η ανάληψη κοινών δράσεων και πρωτοβουλιών, καθώς και η συλλογική διεκδίκηση καλύτερου θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των χειροτεχνών μέσω της κοινής προμήθειας πρώτων υλών για τη συμπίεση του μοναδιαίου κόστους. Για το σκοπό αυτό, θα ήταν ακόμη καλύτερα/αποτελεσματική η ανάπτυξη συνεργασιών με ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας για την παραγωγή εγχώριων πρώτων υλών, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε. και προσαρμοσμένων στις ανάγκες των Ελλήνων χειροτεχνών.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Εισαγωγή πρώτων υλών, εξάρτηση από προμηθευτές, κόστος παραγωγής, ανάληψη κοινών δράσεων

Ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης για κεραμικά χρηστικά είδη και σκεύη οικιακής χρήσης

Αναλυτική περιγραφή:

Η τάση που αφορά στη διαμόρφωση νέων καταναλωτικών προτιμήσεων αναφορικά με τα είδη οικιακής χρήσης και την ενίσχυση της ζήτησης για κεραμικά σκεύη, αποτελεί γεγονός το οποίο καταγράφεται ήδη και αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια. Ειδικότερα, η τάση για αντικατάσταση πλαστικών σκευών με οικολογικά και φιλικά στο περιβάλλον σκεύη, έχει αυξήσει τη ζήτηση για μια σειρά κεραμικών προϊόντων όπως πιάτα, κούπες, κανάτες, πυρίμαχα σκεύη κ.ά. Η γενικότερη τάση που υπάρχει τα τελευταία χρόνια για υιοθέτηση φιλικών στο περιβάλλον πρακτικών, έχει οδηγήσει το καταναλωτικό κοινό, σε αυξανόμενη ζήτηση για κεραμικά σκεύη εστίασης όπως πυρίμαχα σκεύη, είδη σερβιρίσματος, σκεύη αποθήκευσης κ.ά. Επιπλέον, μια πηγή της αυξανόμενης ζήτησης θα εξακολουθήσει να προέρχεται από τον κλάδο της εστίασης καθώς και από ξενοδοχεία, τα οποία δημιουργούν στους χώρους εστίασης «τοπικές γωνιές γαστρονομίας» και πέραν των τοπικών υλικών θέλουν και τα σκεύη να έχουν χαρακτήρα εντοπιότητας.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Σκεύη φιλικά στο περιβάλλον, υψηλής αισθητικής σκεύη, χρηστικά κεραμικά σκεύη, είδη οικιακής χρήσης

4.4 Τεχνολογικός μετασχηματισμός και καινοτομία

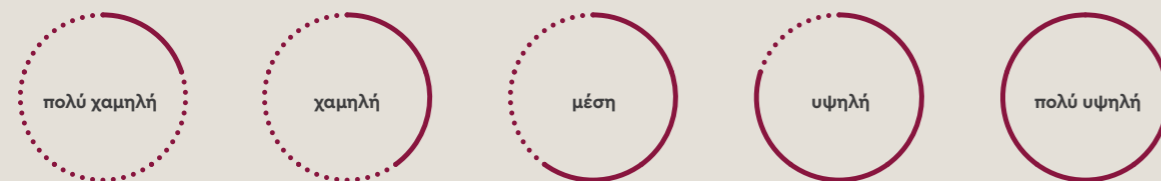
Στην τρέχουσα ενότητα μελέτης αποτυπώνονται δυναμικές και τάσεις που αφορούν σε μεταβολές, εξελίξεις και αλλαγές στο τεχνολογικό περιβάλλον, τόσο σε επίπεδο σχετικών μακρο-τεχνολογικών εξελίξεων όσο και σε επίπεδο εξειδικευμένων τεχνολογικών αλλαγών που αναμένεται να επηρεάσουν άμεσα τη λειτουργία και την ανάπτυξη του επαγγέλματος.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

πηγές εισαγωγής τεχνολογίας	βαθμός αξιοποίησης νέων τεχνολογιών	επενδύσεις
επίπεδα εισαγωγής καινοτομίας	νέα προϊόντα/ υπηρεσίες	

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Τεχνολογικός μετασχηματισμός και καινοτομία»

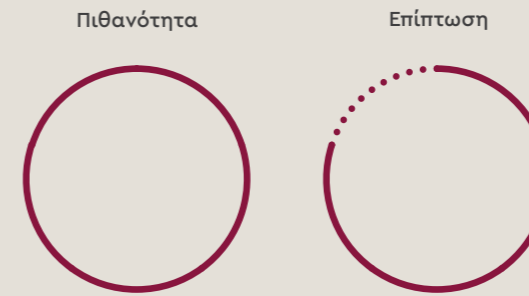
Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ως προς τη σύσταση, τη χρήση και την εξωτερική τους εμφάνιση

Αναλυτική περιγραφή:

Η κεραμική αποτελεί μία παραδοσιακή τέχνη, η οποία εξελίσσεται τόσο ως προς το είδος των παραγόμενων προϊόντων όσο και ως προς το είδος των υλικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία. Η εξέλιξη των καλλιτεχνικών τάσεων ενός κεραμοποιού μπορεί να προσδώσει στοιχεία καινοτομίας σε ένα προϊόν, να ενισχύσει την προστιθέμενη αξία του και να το διαφοροποιήσει από τον ανταγωνισμό. Η διαρκής εξέλιξη των πρώτων υλών δίνει τη δυνατότητα να παραχθούν προϊόντα τα οποία παλαιότερα δεν ήταν εφικτό να παραχθούν, όπως για παράδειγμα οι μεγάλες επιφάνειες επιτοιχίων κεραμικών και τα αντιμικροβιακά οικιακά σκεύη που αντέχουν σε υψηλές θερμοκρασίες. Συνεπώς, προκειμένου ένας χειροτέχνης να θεωρείται σύγχρονος, θα πρέπει να παρακολουθεί και να χρησιμοποιεί τα νέα υλικά που διαρκώς εξελίσσονται για την παραγωγή νέων αλλά και βελτιωμένων προϊόντων. Η κατάρτιση των επαγγελματιών του κλάδου, η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών και η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού δημιουργούν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης των καλλιτεχνικών οριζόντων ενός κεραμοποιού, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο και τις προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Νέα προϊόντα, καινοτόμα προϊόντα, πρωτοτυπία, δημιουργικότητα, νέα υλικά

4.5 Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα εργασίας

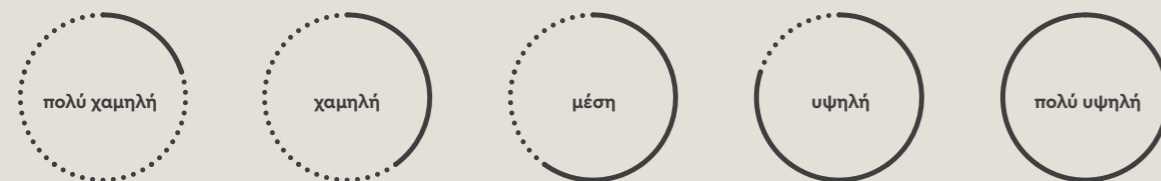
Στην παρούσα ενότητα μελέτης αποτυπώνονται δυναμικές και τάσεις που αφορούν στην εμφάνιση και ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων, τα οποία αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του επαγγέλματος αλλά και ολόκληρων συναφών τομέων και αλυσίδων αξίας. Στο πλαίσιο αυτό, αποτυπώνονται νέες τάσεις σε επιχειρηματικά μοντέλα που σχετίζονται με το επάγγελμα και τον ευρύτερο κλάδο και εντοπίζονται, τόσο σε επίπεδο μικρών επιχειρήσεων όσο και σε επίπεδο ευρύτερων τάσεων μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ περιγράφονται πιθανές πραγματικές ή δυνητικές επιδράσεις από τις συγκεκριμένες τάσεις.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

αναδυόμενα επιχειρηματικά μοντέλα	αναδυόμενα μοντέλα εργασίας	ψηφιακός μετασχηματισμός
διαδικτυακές πλατφόρμες	βαθμός ετοιμότητας επαγγελματιών	

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα εργασίας»

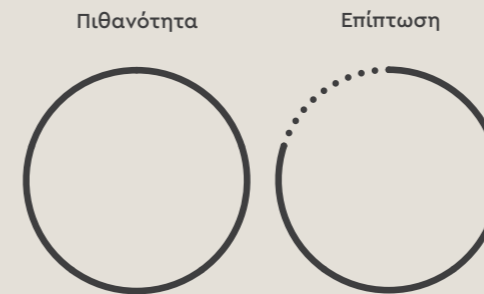
Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Εισαγωγή ψηφιοποιημένων διαδικασιών στην προώθηση των πωλήσεων & επέκταση ηλεκτρονικού εμπορίου

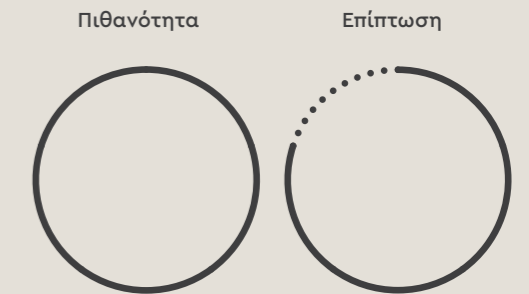
Αναλυτική περιγραφή:

Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια εντυπωσιακή αύξηση στις πωλήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου. Σύμφωνα με στοιχεία της «Ecommerce Europe» και της «EuroCommerce», το 2019 η αύξηση στις πωλήσεις μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου ανήλθε σε 14,25%, φτάνοντας τα 636 δισ. ευρώ, ενώ σύμφωνα με την ευρωπαϊκή περιφερειακή έκθεση για το ηλεκτρονικό εμπόριο το 2020, η αύξηση προβλέπονταν σε 12,7%, χωρίς να υπολογίζονται οι επιπτώσεις της πανδημίας της Covid-19, που ενίσχυσε σημαντικά τη ζήτηση για ηλεκτρονικό εμπόριο. Στα πλαίσια αυτά, και στον κλάδο της κεραμικής καταγράφεται μια ανοδική τάση αξιοποίησης τεχνολογικών μειγμάτων στην επιχειρηματική δραστηριότητα (ηλεκτρονικό εμπόριο), με τις επιχειρήσεις να προσπαθούν να το υιοθετήσουν ως παράγοντα μετασχηματισμού του επιχειρηματικού τους μοντέλου. Η επέκταση του ηλεκτρονικού εμπορίου στον κλάδο της κεραμικής, αποτελεί μονόδρομο και αναμένεται να υιοθετηθεί από την πλειοψηφία των επαγγελματιών του κλάδου, προκειμένου να είναι σε θέση να διατηρήσουν τις πωλήσεις τους σε ικανοποιητικά επίπεδα και να επεκτείνουν το πελατολόγιο τους, εντός και εκτός συνόρων.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Ηλεκτρονικό εμπόριο, e-shop, διαδικτυακή πώληση, ψηφιακή προβολή

Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης - Υιοθέτηση του επιχειρηματικού μοντέλου της συγκεντρωτικής διοίκησης

Αναλυτική περιγραφή:

Στον κλάδο των επαγγελματιών χειροτεχνών καταγράφεται έλλειψη υιοθέτησης συγκεκριμένων επιχειρηματικών μοντέλων η οποία δείχνει να οφείλεται στην ελλιπή γνώση των κεραμοποιών, τόσο ως προς την ύπαρξή τους όσο και ως προς τη σημασία τους. Ατύπως, οι περισσότεροι επαγγελματίες του κλάδου εφαρμόζουν το μοντέλο της συγκεντρωτικής διοίκησης (Centralized Operational Business Model) ως συνέπεια του πολύ μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων και του γεγονότος ότι το σύνολο σχεδόν των διαδικασιών που προκύπτουν από τη λειτουργία ενός εργαστηρίου, από την προμήθεια των πρώτων υλών, μέχρι την παραγωγή και την πώληση, συγκεντρώνεται συνήθως σε ένα άτομο. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός, ότι το ποσοστό της αυτοαπασχόλησης το 2018 ανήλθε σε 48,3% καταγράφοντας ανοδική τάση, όπως αποτυπώνεται στην ετήσια έκθεση του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας για το έτος 2019. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί δεδομένης της συρρίκνωσης του μεγέθους των εργαστηρίων κεραμικής αλλά και της ίδρυσης μικρών (ατομικών) επιχειρήσεων στον κλάδο.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Αυτοαπασχόληση, συγκεντρωτική διοίκηση (Centralized Operational Business Model), μικρά εργαστήρια

4.6 Κλιματική αλλαγή και πράσινη οικονομία

Στην παρούσα ενότητα μελέτης αποτυπώνονται τρέχουσες ή επικείμενες δυναμικές, τάσεις και αλλαγές που σχετίζονται με το επάγγελμα και προκύπτουν ως αποτέλεσμα της στροφής σε πολιτικές, δράσεις, πρωτοβουλίες, επιχειρηματικές στρατηγικές και παραγωγικές διαδικασίες που λαμβάνουν υπόψη τους διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής, της πράσινης οικονομίας και της κυκλικής οικονομίας.

Εξειδικευμένα πεδία μελέτης της ενότητας:

περιβαλλοντικά πρότυπα και προδιαγραφές	μελλοντικές κανονιστικές αλλαγές	κυκλική οικονομία
«πράσινες» τεχνολογίες	νέες δεξιότητες	

Στην επόμενη σελίδα αναλύονται οι βασικότερες τάσεις/δυναμικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο μελέτης του παράγοντα αλλαγής «Κλιματική αλλαγή και πράσινη οικονομία»

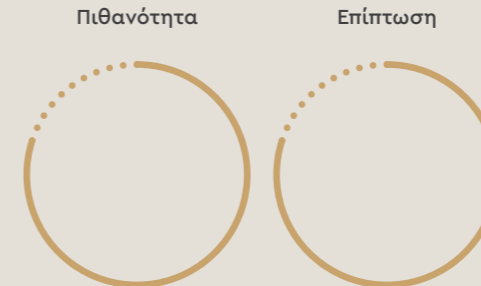
Η Πιθανότητα αφορά στην εκτίμηση να εκδηλωθεί η τάση/δυναμική στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Η Επίπτωση αφορά στον βαθμό επίδρασης της τάσης/δυναμικής στο επάγγελμα και ταξινομείται από:

Μεταβολή της διάρθρωσης των κέντρων κόστους ενός εργαστηρίου (πρώτες ύλες και ενέργεια)

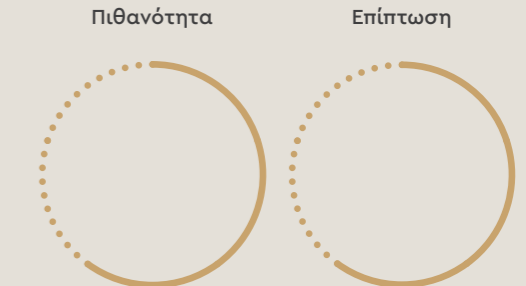
Αναλυτική περιγραφή:

Η εξέλιξη της πορείας των βασικών κέντρων κόστους για ένα εργαστήριο κεραμικής είναι συνάρτηση του κόστους της ενεργειακής κατανάλωσης, της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών, της εξειδίκευσης της εργασίας και της αγοράς πρώτων υλών. Ως προς την ενεργειακή κατανάλωση, οι νέοι τύποι καμινιών είναι ολοένα και λιγότερο ενεργοβόροι, όμως για την απόκτηση τους απαιτείται κεφάλαιο και πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία. Στο πλαίσιο βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών των εργαστηρίων και περιορισμού του κόστους λειτουργίας τους, οι περισσότεροι κεραμοποιοί προβαίνουν σε βελτιώσεις και μετατροπές των υφιστάμενων καμινιών επενδύοντάς τα με κεραμοβάμβακα. Έτσι, μπορούν να ελαχιστοποιήσουν το κόστος της αντικατάστασης του υπάρχοντος εξοπλισμού αλλά και το κόστος για ενέργεια βελτιώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανταγωνιστικότητά τους. Παράλληλα, η ανάπτυξη συλλογικών δράσεων προμήθειας πρώτων υλών θα συντελέσει στη μείωση του κόστους παραγωγής, καθώς με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η διαπραγματευτική δύναμη των κεραμοποιών και δύναται να βελτιωθούν οι όροι αγοράς των πρώτων υλών.

Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Πρώτες ύλες, οικονομίες κλίμακος, εξοικονόμηση ενέργειας, εξειδίκευση εργασίας, συλλογική δράση

Ανακύκλωση ελαττωματικών προϊόντων ή/και μη εύκολα διαθέσιμων προϊόντων (stock)

Αναλυτική περιγραφή:

Μία από τις σημαντικότερες τάσεις, που αναμένεται να επικρατήσει και να επηρεάσει τη λειτουργία και την ανάπτυξη του κλάδου του επαγγελματία χειροτέχνη σε επίπεδο κλιματικής αλλαγής και πράσινης/κυκλικής οικονομίας, αφορά στην ανακύκλωση των ελαττωματικών προϊόντων ή/και των μη εύκολα διαθέσιμων προϊόντων (stock) και την επαναχρησιμοποίηση του ανακυκλούμενου υλικού για τον χρωματισμό νέων προϊόντων. Η εν λόγω πρακτική συντελεί όχι μόνο στη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εργαστηρίων κεραμικής, αλλά και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής κεραμικής τέχνης μέσω της μείωσης του κόστους αγοράς των πρώτων υλών (επαναχρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες, μείωση απωλειών πρώτων υλών). Για την ενίσχυση της υιοθέτησης τέτοιων δράσεων κρίνεται αναγκαία η συμμετοχή των κεραμοποιών σε οργανωμένα σεμινάρια πράσινης / κυκλικής οικονομίας, τόσο στην απόκτηση γνώσεων σε θέματα ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης πρώτων υλών όσο και στη διαπίστωση της ανάγκης εφαρμογής αυτών των πολιτικών για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

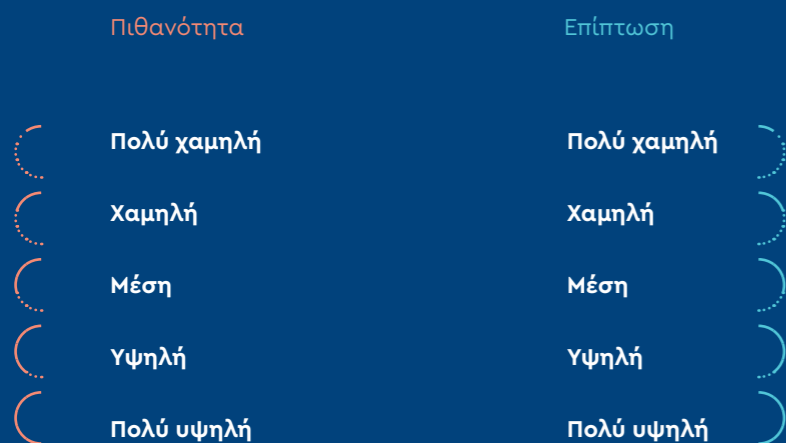
Χρόνος εκδήλωσης: 1-3 έτη

Λέξεις-κλειδιά: Ανακύκλωση υλικών, επαναχρησιμοποίηση υλικών, απώλειες πρώτων υλών, πράσινη/κυκλική οικονομία

4.7 Βασικές τάσεις και δυναμικές επαγγέλματος

Με βάση την εκτεταμένη μελέτη και ανάλυση των παραγόντων αλλαγής που προηγήθηκε, πραγματοποιείται στη συνέχεια σύνοψη των τάσεων και δυναμικών που θα επηρεάσουν την εξέλιξη του επαγγέλματος του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιού)» τα επόμενα έτη.

Η ακόλουθη σύνοψη απεικονίζει τις βασικές τάσεις και δυναμικές, ξεκινώντας από αυτές που έχουν υψηλότερη πιθανότητα και επίπτωση.

5. Ανάλυση δεξιοτήτων επαγγέλματος

5.1

Καταγραφή και πρόγνωση σημαντικότητας δεξιοτήτων

5.2

Δεξιότητες σε έλλειψη

5.3

Άλλα χαρακτηριστικά δεξιοτήτων

5.4

Ψηφιακές δεξιότητες

5.5

Βασικά σημεία μελέτης δεξιοτήτων

Οι δεξιότητες αποτελούν διακριτή ενότητα μελέτης, καθώς αλληλεπιδρούν έντονα με όλους τους προαναφερθέντες παράγοντες αλλαγής, αποτυπώνοντας δυναμικές, ελλείψεις και αναδυόμενες τάσεις που αφορούν σε μεταβολές, εξελίξεις και αλλαγές στις ανάγκες δεξιοτήτων στην ευρύτερη δομή απασχόλησης του επαγγέλματος. Εξετάστηκαν εκτεταμένα σε συνάρτηση με τις μεταβολές στον ευρύτερο επιχειρηματικό και τεχνολογικό περιβάλλον, τόσο σε επίπεδο γενικών τάσεων όσο και σε επίπεδο εξειδικευμένων δεξιοτήτων (π.χ. επαγγελματικών, ψηφιακών, επιχειρηματικών) που αναμένεται να καταστούν αναγκαίες στα επόμενα έτη ως προς τη λειτουργία και ανάπτυξη του επαγγέλματος.

Κατηγορία (είδος) δεξιοτήτων:

βασικές γνώσεις

γενικές δεξιότητες

επαγγελματικές δεξιότητες

εξειδικευμένες επαγγελματικές δεξιότητες

ψηφιακές δεξιότητες

ευρύτερες κοινωνικές δεξιότητες

χαρακτηριστικά, στάσεις και αξίες

Πεδία αποτίμησης δεξιοτήτων:

σημαντικότητα δεξιοτήτων

ελλείψεις δεξιοτήτων

πολυπλοκότητα, επαναληπτικότητα, τυποποίηση

χρήση μηχανών, κίνδυνος απαξίωσης δεξιοτήτων

τυποποίηση, συνεργασία

τρόπος απόκτησης δεξιοτήτων

5.1

Καταγραφή και πρόγνωση σημαντικότητας δεξιοτήτων

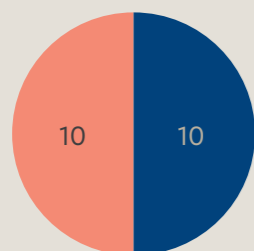
Στο πλαίσιο της μελέτης του επαγγέλματος του «Επαγγελματία Χειροτέχνη (Κεραμοποιού)» εντοπίστηκαν οι πιο σημαντικές δεξιότητες ανά κατηγορία σήμερα, όπως και αυτές που θα είναι σημαντικότερες μετά από πέντε (5) έτη.

Στη συνέχεια, καταγράφονται οι παραπάνω δεξιότητες ταξινομημένες ανά κατηγορία ανάλυσης και με βάση την τιμή, με την οποία αξιολογήθηκε η κάθε συγκεκριμένη δεξιότητα σε δεκαβάθμια κλίμακα (πιο σημαντικές θεωρήθηκαν όσες έχουν τιμή από 7 έως 10).

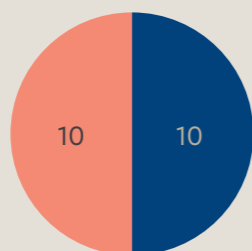
● Σήμερα ● Μετά από 5 χρόνια

Ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες

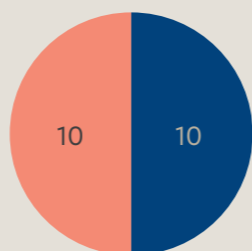
Καλλιτεχνική δεξιότητα

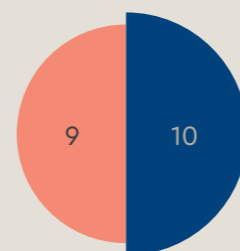
Δεξιότητα στη λεπτή χειρωνακτική εργασία

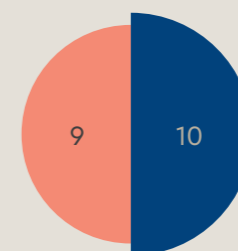
Εικαστική αντίληψη

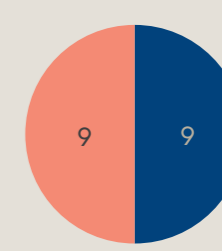
Δεξιότητα της ασφαλούς συσκευασίας

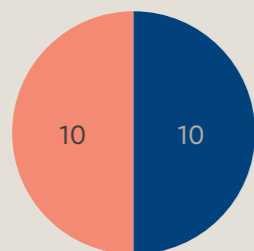
Χρήση τεχνικών μεταφοράς

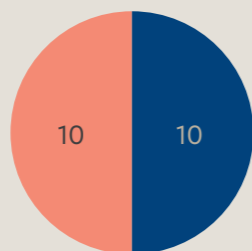
Έλεγχος των χαρακτηριστικών των υλικών

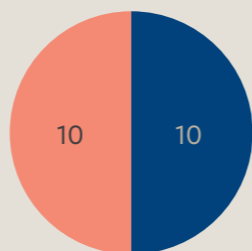
Σημασία στη λεπτομέρεια

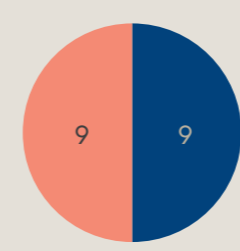
Χρήση τεχνικών ψησίματος

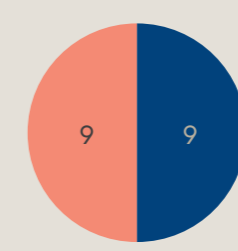
Δεξιότητα του σχεδιασμού της κατασκευής

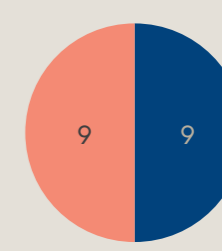
Διαχείριση υλικών και πόρων

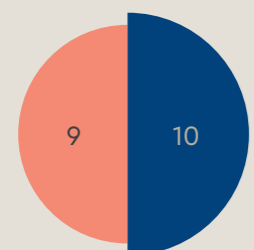
Χρήση τεχνικών στεγανοποίησης

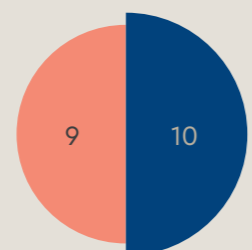
Χρήση τεχνικών καθαρισμού

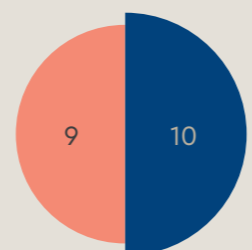
Χρήση τεχνικών διακόσμησης

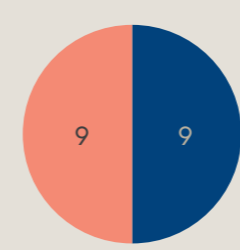
Χρήση τεχνολογίας υλικών

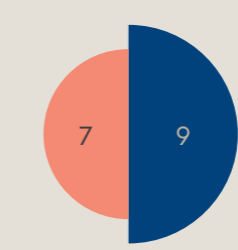
Χρήση τεχνικών υαλώματος

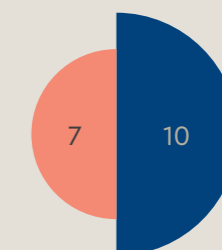
Έλεγχος ποιότητας των πρώτων υλών

Ανακύκλωση υλικών

Χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου

● Σήμερα ● Μετά από 5 χρόνια

Επαγγελματικές δεξιότητες

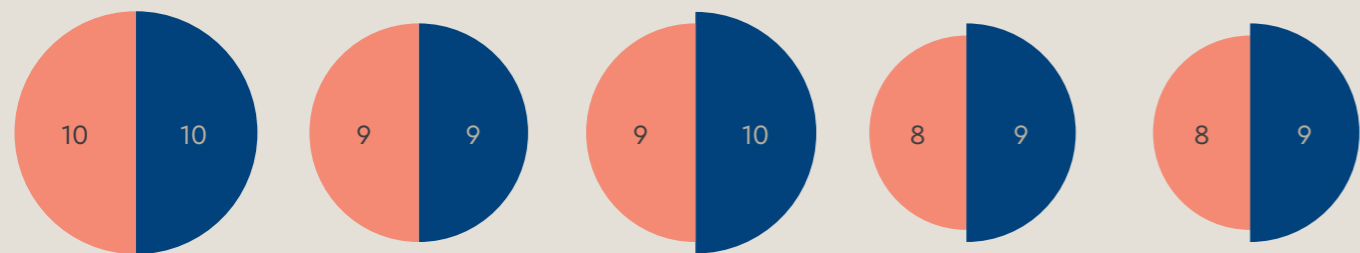
Επιδεξιότητα και ακρίβεια σωματικών χειρισμών

Επικέντρωση και προσοχή

Χρήση εργαλείων και μηχανών

Δέσμευση αναφορικά με την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών

Κατανόηση και τήρηση θεσμικού πλαισίου και κανονισμών

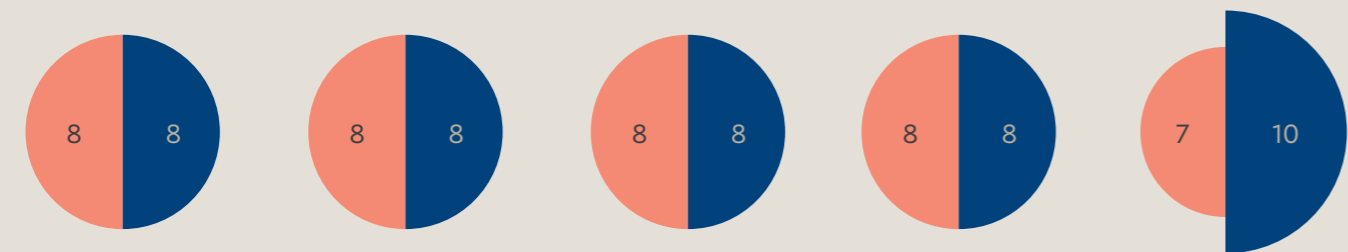
Προσανατολισμός στον πελάτη (Επηρεασμός - Πώληση - Εξυπηρέτηση)

Επιμέλεια και συντήρηση εγκαταστάσεων και υποδομών

Αρχές και πρακτικές επιχειρηματικότητας

Λειτουργία και έλεγχος εξοπλισμού και υλικών

Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών

Γενικές δεξιότητες

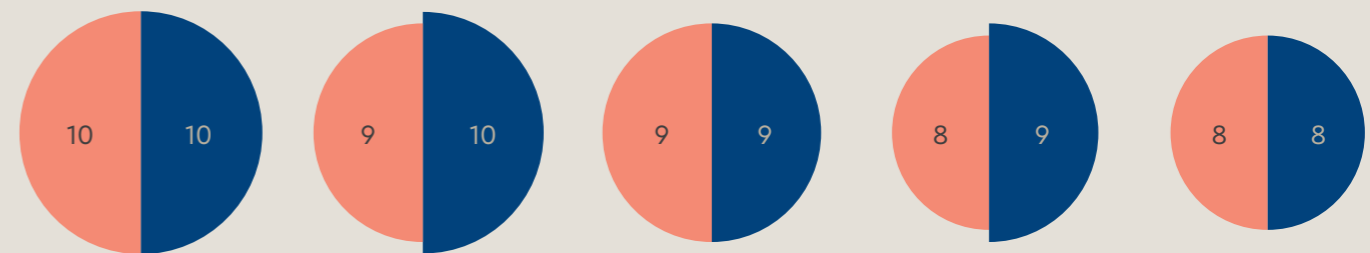
Δημιουργικότητα

Ικανότητα συνεχούς μάθησης

Επίλυση προβλημάτων

Ανάλυση - σύνθεση

Συνεργασία, ομαδική εργασία

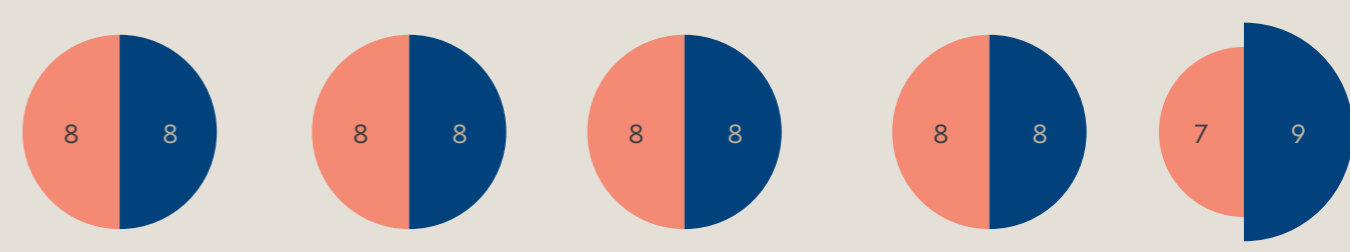
Αυτόνομη, ανεξάρτητη εργασία

Κριτική σκέψη

Επικοινωνία

Υπευθυνότητα

Συντονισμός έργων

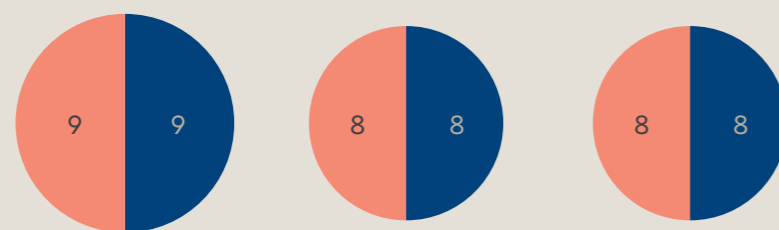

Χαρακτηριστικά, στάσεις και αξίες

Πρωτοβουλία

Αυτοπεποίθηση

Κατανόηση και σεβασμός του διαφορετικού

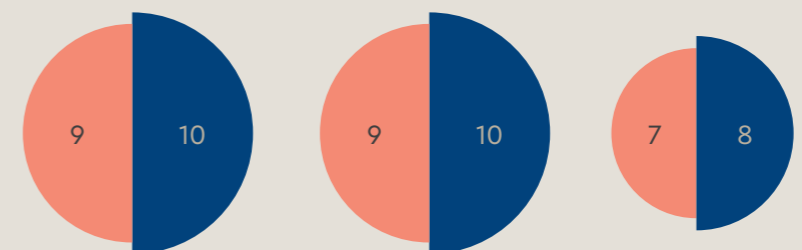

Κοινωνικές δεξιότητες

Διασφάλιση της δημόσιας υγείας και προστασία του καταναλωτή

Μέριμνα για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία

Περιβαλλοντική μέριμνα και προστασία

Εν συνεχεία, καταγράφονται οι δεξιότητες που εμφανίζουν τη μεγαλύτερη αύξηση σημαντικότητας για την περίοδο 2020–2025, ως αποτέλεσμα της σύγκρισης μεταξύ της τρέχουσας και της μελλοντικής σημαντικότητας των δεξιοτήτων.

Δεξιότητες αυξανόμενης σημαντικότητας 2020–2025

Χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου

Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών

Χρήση νέων υλικών

Υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας

Ικανότητα συνεχούς μάθησης

Βασικές γνώσεις φυσικών επιστημών (αρχές φυσικής, χημείας, βιολογίας κτλ)

Βασικές γνώσεις τεχνολογιών και εφαρμογών πληροφορικής και επικοινωνιών

Δέσμευση αναφορικά με την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών

Περιβαλλοντική μέριμνα και προστασία

Διασφάλιση της δημόσιας υγείας και προστασία του καταναλωτή

5.2 Δεξιότητες σε έλλειψη

Στην ενότητα αυτή επισημαίνονται οι δεξιότητες που εμφανίζουν μεγάλη έλλειψη κατά την μελέτη του επαγγέλματος. Παράλληλα για κάθε δεξιότητα επισημαίνεται η βασική αιτία της έλλειψης.

Δεξιότητα σε μεγάλη έλλειψη	Βασική αιτία της έλλειψης
Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών	Ελλιπής αρχική εκπαίδευση
Χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Χρήση νέων υλικών	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Βασικές γνώσεις τεχνολογιών και εφαρμογών πληροφορικής και επικοινωνιών	Ελλιπής αρχική εκπαίδευση
Σχεδιασμός και οργάνωση	Ελλιπής επαγγελματική εμπειρία
Αρχές και πρακτικές επιχειρηματικότητας	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Πρόσβαση, εξαγωγή, επεξεργασία πληροφορίας	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Διαχείριση οικονομικών και χρηματικών πόρων	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Ανακύκλωση υλικών	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση
Υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας	Ελλιπής επιχειρησιακή κατάρτιση

5.3

Άλλα χαρακτηριστικά δεξιοτήτων

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται, από το σύνολο της μελέτης δεξιοτήτων, οι σημαντικότερες δεξιότητες που εκδηλώνουν το υπό εξέταση χαρακτηριστικό, π.χ. πολυπλοκότητα, επαναληπτικότητα κ.ο.κ.

Πολυπλοκότητα

- Επίλυση προβλημάτων
- Ανάλυση – σύνθεση
- Δεξιότητα στη λεπτή χειρωνακτική εργασία
- Ταλέντο, πρωτοτυπία και δημιουργικότητα
- Διαχείριση υλικών και πόρων
- Εικαστική αντίληψη
- Καλή φυσική κατάσταση
- Υπομονή
- Θέληση για πειραματισμούς (διενέργεια δοκιμής προϊόντων)
- Ικανότητα συνεχούς μάθησης

Επαναληπτικότητα

- Επιδεξιότητα και ακρίβεια σωματικών χειρισμών
- Χρήση εργαλείων και μηχανών
- Δέσμευση αναφορικά με την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών
- Σημασία στη λεπτομέρεια
- Έλεγχος των χαρακτηριστικών των υλικών
- Επιμέλεια και συντήρηση εγκαταστάσεων και υποδομών
- Συντήρηση υλικών και εξοπλισμού
- Διαχείριση υλικών και πόρων
- Διδασκαλία, υποστήριξη και καθοδήγηση άλλων
- Θέληση για πειραματισμούς (διενέργεια δοκιμής προϊόντων)

Τυποποίηση

- Επιδεξιότητα και ακρίβεια σωματικών χειρισμών
- Χρήση εργαλείων και μηχανών
- Οργάνωση του εργαστηρίου
- Έλεγχος των χαρακτηριστικών των υλικών
- Χρήση τεχνολογίας υλικών
- Χρήση τεχνικών ψησίματος
- Χρήση τεχνικών διακόσμησης
- Χρήση διαφορετικών τύπων καμινιών
- Δεξιότητα ασφαλούς συσκευασίας
- Πρότυπα ποιότητας

Συνεργασία

- Ικανότητα συνεχούς μάθησης
- Επίλυση προβλημάτων
- Ανάλυση – σύνθεση
- Συμπερασματική σκέψη (συλλογισμός, αιτιολόγηση, ερμηνεία)
- Κριτική σκέψη
- Διεπιστημονική – διαθεματική προσέγγιση
- Δημιουργικότητα
- Ικανότητα συσχέτισης με άλλα άτομα (κοινωνικότητα)
- Επικοινωνία
- Ενσυναίσθηση

Χρήση μηχανών / εργαλείων / ψηφιακών εφαρμογών

- Ικανότητα συνεχούς μάθησης
- Επίλυση προβλημάτων
- Ανάλυση – σύνθεση
- Επικέντρωση και προσοχή
- Επιδεξιότητα και ακρίβεια σωματικών χειρισμών
- Αξιολόγηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών και δεδομένων
- Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών
- Χρήση διαφορετικών τύπων καμινιών
- Συντήρηση υλικών και εξοπλισμού
- Χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου

Κίνδυνος Απαξίωσης

- Αρχές και πρακτικές επιχειρηματικότητας
- Διαχείριση οικονομικών και χρηματικών πόρων

Δεξιότητες με άμεσες ανάγκες κατάρτισης

- Βασικές γνώσεις τεχνολογιών και εφαρμογών πληροφορικής και επικοινωνιών
- Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών
- Χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου
- Χρήση νέων υλικών
- Αρχές και πρακτικές επιχειρηματικότητας
- Διαχείριση οικονομικών και χρηματικών πόρων
- Ανακύκλωση υλικών
- Υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας
- Πρόσβαση, εξαγωγή, επεξεργασία πληροφορίας

5.4 Ψηφιακές δεξιότητες

Στην συγκεκριμένη ενότητα της μελέτης δεξιοτήτων, προσδιορίζεται αρχικά το ελάχιστο αναγκαίο επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων του επαγγέλματος σε πέντε πεδία που σχετίζονται με την επεξεργασία δεδομένων, επικοινωνία, δημιουργία περιεχομένου, ασφάλεια και επίλυση προβλημάτων. Ο επαγγελματίας ανάλογα με την γνώση και την εμπειρία που πρέπει να κατέχει σε κάθε πεδίο μπορεί να είναι βασικός, ανεξάρτητος ή έμπειρος χρήστης.

Πεδία δεξιοτήτων	Επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων (γενικές επαγγελματικές δεξιότητες)		
	Βασικός χρήστης	Ανεξάρτητος Χρήστης	Έμπειρος Χρήστης
Επεξεργασία δεδομένων			●
Επικοινωνία			●
Δημιουργία περιεχομένου		●	
Ασφάλεια		●	
Επίλυση προβλημάτων		●	

Εξειδικεύοντας την ανάλυση, στον επόμενο πίνακα αξιολογείται η απαιτούμενη γνώση και η εμπειρία στις σημαντικότερες ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες που σχετίζονται με ψηφιακές δεξιότητες.

Πεδία δεξιοτήτων	Επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων (ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες)		
	Βασικός χρήστης	Ανεξάρτητος Χρήστης	Έμπειρος Χρήστης
Γνώσεις ηλεκτρονικού εμπορίου			●
Διαχείριση social media (facebook, Instagram κοκ)			●
Digital marketing προώθησης			●
Χειρισμός εξειδικευμένων λογισμικών/εφαρμογών			●

Το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων του επαγγελματία χειροτέχνη (κεραμοποιού) κρίνεται ως επαρκές σε επίπεδο επεξεργασίας δεδομένων και επικοινωνίας με πελάτες και προμηθευτές. Το κενό το οποίο εντοπίζεται αφορά σε γνώσεις ηλεκτρονικού εμπορίου καθώς η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του κλάδου δε διαθέτει ηλεκτρονικό κατάστημα ούτε διαθέτει τα προϊόντα τους μέσω ηλεκτρονικών καταστημάτων τρίτων. Η ανάπτυξη και η λειτουργία ηλεκτρονικών καταστημάτων ή ακόμη και η διάθεση των κεραμικών προϊόντων μέσα από εξειδικευμένα ηλεκτρονικά καταστήματα, αναμένεται να ενταθεί τα επόμενα χρόνια. Για τον περιορισμό της απώλειας των πωλήσεων αλλά και για τη διεύρυνση της αγοράς – στόχου, η δημιουργία ηλεκτρονικών καταστημάτων κρίνεται ως μονόδρομος. Δεδομένης της έλλειψης της απαιτούμενης γνώσης για τη λειτουργία ενός ηλεκτρονικού καταστήματος, αλλά και για την υιοθέτηση πολιτικών προώθησης των προϊόντων μέσω διαδικτύου, η ανάπτυξη της δεξιότητας της χρήσης του ηλεκτρονικού εμπορίου θα συντελέσει στην ανάπτυξη αλλά και στην επιβίωση του κλάδου. Ο επαγγελματίας χειροτέχνης διαθέτει βασικές γνώσεις διαχείρισης social media και digital marketing και ενδείκνυται να επενδύσει για τον εμπλουτισμό των γνώσεων και των δεξιοτήτων του στον συγκεκριμένο τομέα, προκειμένου να είναι σε θέση να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην αγορά.

5.5 Βασικά σημεία μελέτης δεξιοτήτων

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται συνοπτική ανάλυση των σημαντικότερων ευρημάτων ανά πεδίο με βάση την ανάλυση δεξιοτήτων όπως προέκυψε στο Κεφάλαιο 5.

Γενικές δεξιότητες

Μία από τις βασικότερες γενικές δεξιότητες του κεραμοποιού είναι η δημιουργικότητα, δεδομένου ότι το ανταγωνιστικό του πλεονέκτημα αποτελεί η παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων υψηλής αισθητικής και καλλιτεχνικής αξίας. Παράλληλα, η δημιουργία νέων υλικών, τεχνικών υαλώματος, τεχνικών ψησίματος αλλά και νέων τρόπων οργάνωσης των εργαστηρίων και προώθησης της παραγωγής, απαιτούν τη διαρκή επαγρύπνηση των κεραμοποιών για συνεχή μάθηση. Η έλλειψη στασιμότητας σε ένα επαγγελματικό εργαστήριο έχει ως συνέπεια τη διαρκή ανάδυση προβλημάτων, που σχετίζονται με την παραγωγή και την οργάνωση της επιχείρησης. Ως εκ τούτου, ο κεραμοποιός θα πρέπει να κατέχει τη δεξιότητα της επίλυσης των προβλημάτων που ανακύπτουν και του

Επαγγελματικές δεξιότητες

Μία από τις βασικές επαγγελματικές δεξιότητες του κεραμοποιού αφορά στο ταλέντο, στην πρωτοτυπία και τη δημιουργικότητα. Για την ενίσχυση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος ενός εργαστηρίου, επιβάλλεται η ύπαρξη ταλέντου και πρωτοτυπίας στον κεραμοποιό, προκειμένου ο τελευταίος να δημιουργεί μοναδικά προϊόντα που τον διαφοροποιούν από τον ανταγωνισμό. Παράλληλα, η ύπαρξη εικαστικής αντίληψης και καλλιτεχνικής δεξιότητας για τον σχεδιασμό και την παραγωγή υψηλής αισθητικής προϊόντα, συντελούν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των κεραμικών ενός εργαστηρίου. Η αρετή της υπομονής συντελεί μεταξύ άλλων στην παραγωγή καλύτερης ποιότητας και υψηλότερης καλλιτεχνικής αξίας προϊόντων, αλλά και στην ελαχιστοποίηση των σφαλμάτων κατά τα στάδια της

συντονισμού του συνόλου των λειτουργιών, με δεδομένο το μικρός μέγεθος των επιχειρήσεων του κλάδου, που εκ των πραγμάτων αναγκάζει τους ιδιοκτήτες να βρίσκουν τα μέσα και τους τρόπους της υπερπήδησης κάθε είδους προβλήματος που ανακύπτει, ενώ και η επικοινωνία με συναδέλφους και επαγγελματίες του κλάδου συντελεί προς αυτή την κατεύθυνση. Η ανάπτυξη νέων πρώτων υλών και τεχνικών σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, καθιστούν αναγκαία τη δια βίου μάθηση των κεραμοποιών, προκειμένου να είναι σε θέση να διατηρούν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, να βελτιώνουν τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης τους αλλά και να εμπλουτίζουν τη γκάμα των παραγόμενων προϊόντων.

παραγωγικής διαδικασίας, ενώ ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δίδεται στη λεπτομέρεια και ως εκ τούτου κρίσιμη είναι η επιδεξιότητα και η ακρίβεια σωματικών χειρισμών, με έμφαση στην επικέντρωση και στην προσοχή. Γενικότερα, η παραγωγή χειροποίητων κεραμικών, διαφοροποιείται από τη βιομηχανική παραγωγή, στην ύπαρξη λεπτομερειών που καθιστούν το κάθε προϊόν μοναδικό. Ο κεραμοποιός πρέπει να διαθέτει μεταξύ άλλων τις δεξιότητες της χρήσης τεχνολογίας υλικών, τεχνικών ψησίματος, τεχνικών διακόσμησης και υαλώματος. Επιπλέον, παρά τον περιορισμένο αριθμό εργαλείων και μηχανών στην παραγωγή, η δεξιότητα της χρήσης τους κρίνεται αναγκαία, ενώ η εμπειρία που αποκτάται εντός του εργαστηρίου συντελεί και στη βελτιστοποίηση της χρήσης και της λειτουργίας τους.

ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
Σημαντικότητα

Ο επαγγελματίας χειροτέχνης πρέπει να διαθέτει μια σειρά γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων και στάσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει σε αυτό το απαιτητικό και δημιουργικό ταυτόχρονα επάγγελμα. Πέρα από τη δημιουργικότητα, την καλλιτεχνική δεξιότητα και την εικαστική αντίληψη, μια βασική δεξιότητα είναι η υπομονή, καθώς πρόκειται για ένα επάγγελμα που απαιτεί λεπτή χειρωνακτική εργασία κατά το σχεδιασμό και την παραγωγή του προϊόντος. Παράλληλα, ο κεραμοποιός πρέπει να διαθέτει μια σειρά από θεμελιώδεις γενικές γνώσεις, για να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει

Έλλειψη, αιτίες έλλειψης, τρόποι αντιμετώπισης της έλλειψης

Η έλλειψη εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κέντρων κατάρτισης στον τομέα της κεραμικής έχει ως συνέπεια την καταγραφή ελλείψεων σε αρκετές από τις απαιτούμενες δεξιότητες ενός επαγγελματία χειροτέχνη, πολλές από τις οποίες τις απέκτησε και τις καλλιέργησε είτε μέσω μαθητείας είτε μέσω της επαγγελματικής του εμπειρίας. Ειδικότερα, η εκπαίδευση αλλά και η κατάρτιση των επαγγελματιών του κλάδου για μια σειρά δεξιότητες όπως οι γνώσεις φυσικών επιστημών, τεχνολογιών, εφαρμογής πληροφορικής και επικοινωνιών, σε θέματα αρχών και πρακτικών επιχειρηματικότητας, διαπραγμάτευσης, σχεδιασμού και οργάνωσης, διαχείρισης

Απαξίωση και αιτία απαξίωσης

Το επάγγελμα του κεραμοποιού χαρακτηρίζεται από την παραγωγή μοναδικής καλλιτεχνικής αξίας χειροποίητων χρηστικών και διακοσμητικών κεραμικών αντικειμένων, τα οποία διαφοροποιούνται από τα αντίστοιχα βιομηχανοποιημένα, λόγω της μοναδικότητας τους και της εξαιρετικής τους ποιότητας. Η αντικατάσταση μέρους της παραγωγικής διαδικασίας με σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό ή και λογισμικό, αυτόματα θα οδηγούσε στην παραγωγή ενός άλλου προϊόντος από αυτό που παράγει ένας επαγγελματίας χειροτέχνης στο εργαστήριο του. Για τον λόγο αυτό, οι επαγγελματίες του κλάδου δεν θεωρούν ότι κινδυνεύει με απαξίωση

Απόκτηση (καταλληλότερος τρόπος, χρόνος απόκτησης κτλ)

Το επάγγελμα του κεραμοποιού απαιτεί σύνθετες και ιδιαίτερες δεξιότητες, πολλές από τις οποίες αποκτούνται, λόγω της έλλειψης εκπαιδευτικών δομών στη χώρα μας, μέσα στα επαγγελματικά εργαστήρια με τη βοήθεια έμπειρων τεχνιτών, που η πλειοψηφία τους είναι κι αυτοί αυτοδίδακτοι. Για την ανάπτυξη και βελτίωση των δεξιοτήτων των κεραμοποιών απαιτείται η ίδρυση εκπαιδευτικών δομών, στελεχωμένων με έμπειρο και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, για την εκμάθηση και διάδοση της κεραμικής τέχνης, για την κατάρτιση των τεχνιτών σε νέες τεχνολογίες, στη χρήση

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

στις απαιτήσεις του επαγγέλματος. Μέσα από την ενασχόληση με τη συγκεκριμένη τέχνη, ο κεραμοποιός διαρκώς μαθαίνει, καθώς νέα υλικά, νέες τεχνικές ψησίματος, (νέες τεχνικές) διακόσμησης και υαλώματος αναδύονται και για την εκμάθησή τους απαιτείται ένας συνεχής πειραματισμός σε συνδυασμό πάντοτε με το ταλέντο, την πρωτοτυπία και τη δημιουργικότητα. Επιπλέον, οι δεξιότητες, που συνδέονται με τη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου και τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών, κρίνονται ολοένα περισσότερο σημαντικές.

οικονομικών και χρηματικών πόρων αλλά και σε πιο εξειδικευμένα θέματα, όπως η χρήση τεχνικών μεταφοράς, τεχνολογίας υλικών και ψησίματος, τεχνικών διακόσμησης, τεχνικών υαλώματος, ανακύκλωση υλικών, έλεγχο ποιότητας πρώτων υλών, θα συντελούσε στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων, γεγονός που θα οδηγούσε σε βελτίωση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας των εργαστηρίων, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων προϊόντων αλλά και στη δημιουργία νέων προοπτικών για την ανάπτυξη του επαγγέλματος του κεραμοποιού.

λόγω υποκατάστασης σχεδόν καμία από τις απαιτούμενες γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις ενός κεραμοποιού. Η εφαρμογή και υιοθέτηση λογισμικών προγραμμάτων θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τη γενική επαγγελματική δεξιότητα των αρχών και πρακτικών επιχειρηματικότητας και την επαγγελματική δεξιότητα της διαχείρισης οικονομικών και χρηματικών πόρων, όμως σε κάθε περίπτωση χωρίς να επηρεαστεί το επάγγελμα του κεραμοποιού, αλλά απεναντίας μια τέτοια υποκατάσταση ενδεχομένως να συντελούσε στη βελτίωση της οργάνωσης και παρακολούθησης της λειτουργίας ενός εργαστηρίου.

νέων υλικών και τεχνικών ψησίματος και σε νέες τεχνικές προβολής και προώθησης. Δεδομένου ότι ο κεραμοποιός μαθαίνει καθημερινά μέσα στο εργαστήριο, η οργάνωση και λειτουργία δομών κατάρτισης, στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης, θα συντελούσε στην απόκτηση αλλά στον εμπλουτισμό των απαιτούμενων δεξιοτήτων, επαγγελματικών και μη, ενός επαγγελματία χειροτέχνη. Οι περισσότερες από τις απαιτούμενες δεξιότητες για να αποκτηθούν απαιτείται ένα διάστημα τουλάχιστον δύο ετών, ενώ κάποιες θα μπορούσαν να αποκτηθούν και σε μικρότερο διάστημα.

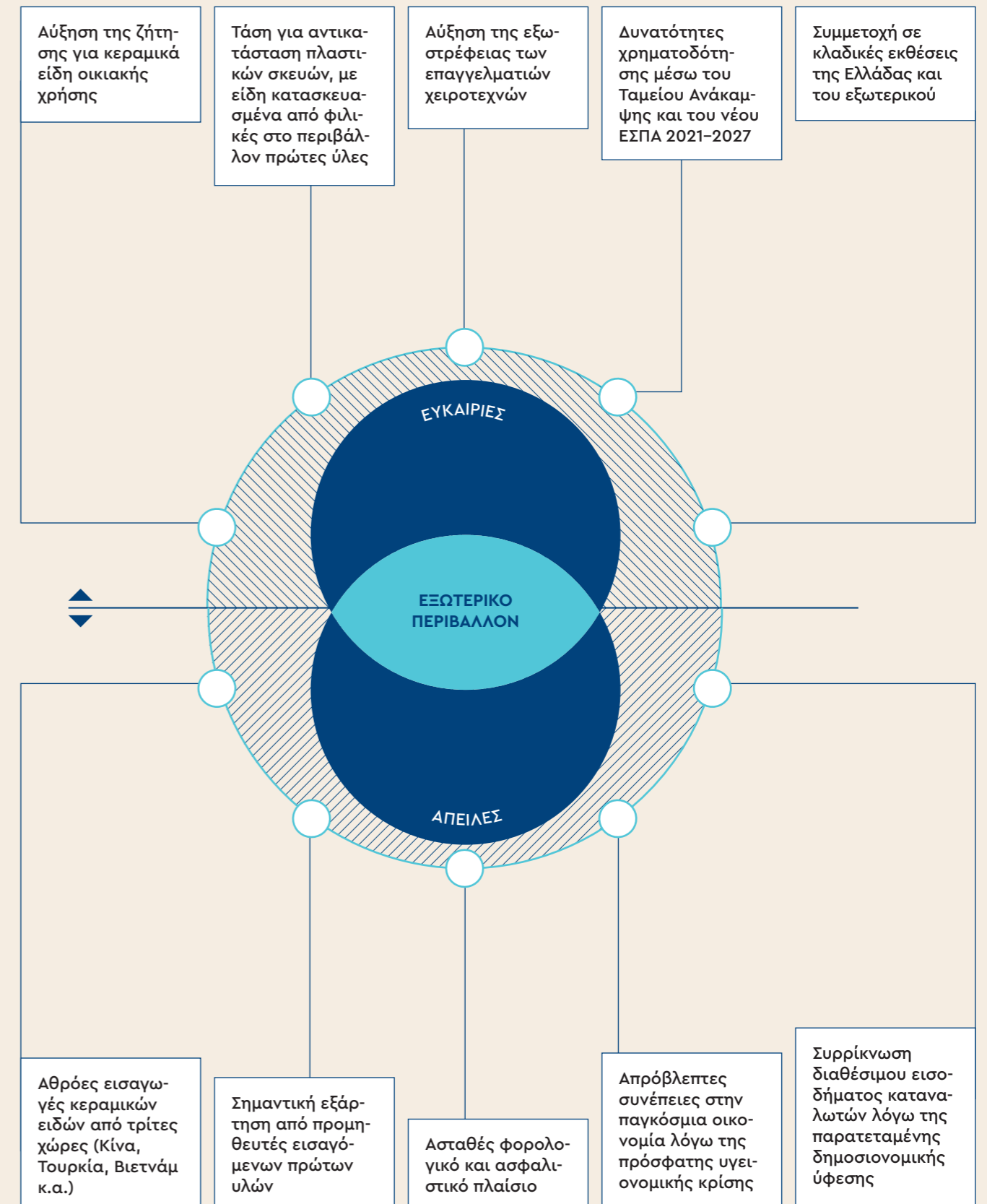
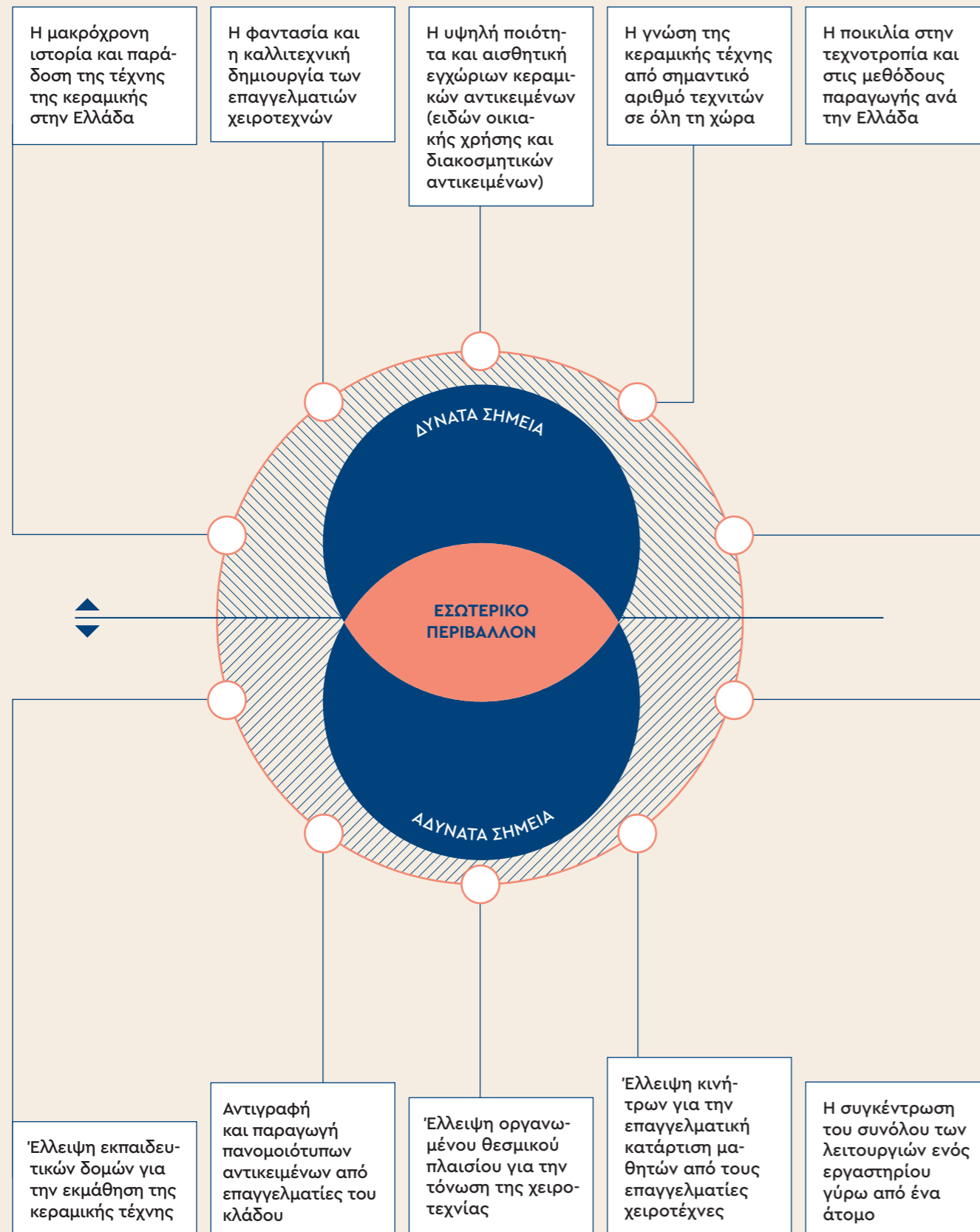
6. Ανάλυση SWOT του επαγγέλματος

Η ανάλυση **SWOT** αφορά στην καταγραφή των δυνατών και αδύνατων σημείων, των μελλοντικών ευκαιριών και των δυνητικών απειλών, όπως προέκυψαν με βάση το σύνολο της μελέτης του επαγγέλματος.

Τα Δυνατά (**Strengths**) και Αδύνατα σημεία (**Weaknesses**) προκύπτουν από την ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος και αφορούν σε βασικά ευρήματα που καταγράφηκαν από την συνολική μελέτη και ανάλυση του επαγγέλματος. Σχετίζονται κυρίως με την υφιστάμενη κατάσταση και χρησιμεύουν στην αναγνώριση κρίσιμων παραμέτρων που επιδρούν θετικά ή αρνητικά στην λειτουργία του επαγγέλματος.

Οι Ευκαιρίες (**Opportunities**) και Απειλές (**Threats**) εντοπίζονται κυρίως στο εξωτερικό περιβάλλον και σχετίζονται με προοπτικές και μελλοντικές τάσεις που αναδείχθηκαν από τη διαδικασία διερεύνησης του επαγγέλματος. Οι μελλοντικές ευκαιρίες μπορούν να αναδείξουν νέα πεδία δραστηριότητας και ανάπτυξης του επαγγέλματος, ενώ οι δυνητικές απειλές λειτουργούν ως σήματα κινδύνου επερχόμενων μεταβολών.

Οι κεραμοποιοί αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις σε επίπεδο σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες δεν περιορίζονται μόνο στην αθρόα εισαγωγή κεραμικών αμφιβόλου ποιότητας και αισθητικής από τρίτες χώρες, αλλά και από την έλλειψη θεσμικού πλαισίου, επαρκών προγραμμάτων σπουδών πάνω στην κεραμική τέχνη και εξειδικευμένων τεχνιτών για τη συνέχιση του επαγγέλματος. Σε διεθνές επίπεδο η τάση που καταγράφει ο κλάδος αξιολογείται ως θετική, βάσει της ανοδικής πορείας που καταγράφεται σε επίπεδο Ε.Ε.-28, δεδομένης της αύξησης του αριθμού των επιχειρήσεων, των απασχολούμενων και του κύκλου εργασιών. Παρ' όλα αυτά, κρίσιμος παράγοντας για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων του κλάδου αποτελούν οι εισαγωγές κεραμικών αντικειμένων από το εξωτερικό, το κόστος των οποίων είναι σημαντικά χαμηλότερο, λόγω της βιομηχανοποίησης της παραγωγής και της έλλειψης καλλιτεχνικής εργασίας. Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία που περιλαμβάνονται στο νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 δύνανται να συντελέσουν στην παροχή κινήτρων για την υλοποίηση επενδύσεων στον κλάδο και για την αντιστάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων της πρόσφατης υγειονομικής κρίσης.

7. Διαμόρφωση στρατηγικών προτάσεων προσαρμογής

7.1

Προτάσεις σε επαγγελματικό/κλαδικό επίπεδο

7.2

Προτάσεις σε θεσμικό επίπεδο

7.3

Σύνοψη στρατηγικών προτάσεων – χρονοδιάγραμμα

Ο Οδικός Χάρτης ολοκληρώνεται με την παρουσίαση στρατηγικών προτάσεων και δράσεων σε σχέση με τις πιο σημαντικές τάσεις και δυναμικές. Οι προτάσεις διακρίνονται σε δύο (2) επίπεδα:

- i. Επαγγελματικό-κλαδικό, το οποίο αφορά σε δράσεις που μπορεί να αναληφθούν σε επίπεδο επαγγελματιών/συλλογικών οντοτήτων
- ii. Θεσμικό, το οποίο αφορά σε δράσεις που θα προωθηθούν σε θεσμικό επίπεδο, σε σχετικούς φορείς και θεσμούς πολιτικής.

Στη βάση αυτή, αποτυπώνονται οι σημαντικότερες προτεινόμενες παρεμβάσεις και στα δύο επίπεδα, επισημαίνοντας παράλληλα εκείνες τις προτάσεις που χρήζουν άμεσης προτεραιότητας.

Περιγραφή πλαισίου στρατηγικής:

Άμεση προτεραιότητα για την ενδυνάμωση του κλάδου είναι η δημιουργία ενός φιλικού προς τη χειροτεχνία επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο θα δίνει φορολογικά κίνητρα και διευκολύνσεις στους κεραμοποιούς, για τη λειτουργία και επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Παράλληλα, θεμελιώδους σημασίας κρίνεται η δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τυπικής ή και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για την εκμάθηση και τη συνέχιση και διάδοση της ελληνικής κεραμικής τέχνης. Επιπλέον, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς των επιχειρήσεων του κλάδου και προκειμένου να είναι σε θέση να ακολουθήσουν τις νέες τάσεις και τις νέες τεχνολογίες, κυρίως σε επίπεδο υλικών, κρίνεται αναγκαία η υλοποίηση επενδύσεων. Για την ενίσχυση των επενδύσεων είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός στοχευμένων επιδοτούμενων χρηματοδοτικών εργαλείων, που θα τονώσουν τη ρευστότητα των επιχειρήσεων του κλάδου.

Σε επαγγελματικό – κλαδικό επίπεδο, η ανάληψη πρωτοβουλιών για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων κατάρτισης χειροτεχνών, σε μια σειρά από στοχευμένες θεματικές ενότητες, όπως η ανάπτυξη εξειδικευμένων ψηφιακών δεξιοτήτων, θα συντελούσε στην προσαρμογή των κεραμοποιών στη νέα ψηφιακή εποχή και στην υιοθέτηση των νέων καναλιών διανομής και προώθησης των προϊόντων τους. Παράλληλα, η υιοθέτηση κοινών δράσεων για την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής, όπως για παράδειγμα η κοινή προμήθεια πρώτων υλών, θα συντελούσε στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων τους. Εκτός των άλλων, κρίσιμη χαρακτηρίζεται και η πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές και για το λόγο αυτό η δημιουργία στοχευμένων χρηματοδοτικών τραπεζικών εργαλείων σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις χειροτεχνών, θα βοηθούσε σημαντικά τη λειτουργία και την οργάνωση μικρών επιχειρηματικών οντοτήτων.

7.1 Προτάσεις σε επαγγελματικό/ κλαδικό επίπεδο

Αναλύονται οι σημαντικότερες από τις προτάσεις που αναδείχτηκαν σε επαγγελματικό/κλαδικό επίπεδο και χρήζουν άμεσης προτεραιότητας.

1. Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων κατάρτισης χειροτεχνών για την ανάπτυξη εξειδικευμένων ψηφιακών δεξιοτήτων

Η εντυπωσιακή αύξηση στις πωλήσεις μέσω διαδικτύου που καταγράφεται παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια και η οποία ενισχύθηκε σημαντικά λόγω των νέων συνθηκών που διαμόρφωσε η πανδημία της Covid-19, καθιστά αναγκαία τη δημιουργία ηλεκτρονικών καταστημάτων και στον κλάδο της κεραμικής. Για την λειτουργία των ηλεκτρονικών καταστημάτων και για την υιοθέτηση δράσεων ψηφιακής προβολής, κρίνεται επιτακτικός ο εμπλουτισμός των ψηφιακών δεξιοτήτων των απασχολούμενων στον κλάδο της κεραμικής. Για τον εμπλουτισμό των γνώσεων και των δεξιοτήτων του, ο επαγγελματίας χειροτέχνης προτείνεται να παρακολουθήσει εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης ηλεκτρονικού εμπορίου, ψηφιακού μάρκετινγκ και διαχείρισης μέσω κοινωνικής δικτύωσης, για να είναι σε θέση με το μικρότερο κόστος να λειτουργήσει αποτελεσματικά τα ψηφιακά μέσα και να επεκτείνει το πελατολόγιο και την αγορά δραστηριοποίησής του. Τα προγράμματα κατάρτισης δύναται να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν υπό την καθοδήγηση των οργανωμένων φορέων του κλάδου, ενώ μέσω της τηλεκατάρτισης θα είναι δυνατή η εκπαίδευση κεραμοποιών σε όλη την επικράτεια.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Σχεδιασμός στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και τηλεκατάρτισης για την αναβάθμιση των ψηφιακών γνώσεων και δεξιοτήτων των κεραμοποιών σε θέματα ηλεκτρονικού εμπορίου, ηλεκτρονικού μάρκετινγκ και διαχείρισης μέσω κοινωνικής δικτύωσης
- Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης και τηλεκατάρτισης με διακριτές ενότητες: α) σχεδιασμός και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος, β) ηλεκτρονικό μάρκετινγκ, γ) διαχείριση μέσω κοινωνικής δικτύωσης
- Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται έμμεσα με το ηλεκτρονικό εμπόριο όπως π.χ. ασφαλής μεταφορά ευπαθών προϊόντων, ηλεκτρονική τιμολόγηση κ.α.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Δημιουργία ηλεκτρονικών καταστημάτων
- Διείσδυση σε νέες αγορές και ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας των εργαστηρίων κεραμικής
- Εμπλουτισμός πελατολογίου και αύξηση των πωλήσεων
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εργαστηρίων κεραμικής
- Δημιουργία επαναλαμβανόμενων πελατών
- Εμπλουτισμός ψηφιακών δεξιοτήτων επαγγελματιών χειροτεχνών
- Δημιουργία συνθηκών για τη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης
- Επίτευξη οικονομικών κλίμακας

2. Ανάλυση κοινών δράσεων για την προμήθεια πρώτων υλών

Η ελληνική αγορά παράγει συγκεκριμένης ποιότητας πρώτες ύλες, όμως για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και για την ενίσχυση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των επιχειρήσεων του κλάδου, είναι αναγκαία η υιοθέτηση νέων υλικών, τα οποία δύναται να οδηγήσουν και στην παραγωγή νέων προϊόντων. Το σύνολο σχεδόν των νέων υλικών (σμάλτα, υαλώματα και πηλός) παράγεται σε χώρες εκτός Ελλάδος και το κόστος αγοράς τους είναι πολύ υψηλότερο σε σύγκριση με το κόστος πώλησης τους στις χώρες παραγωγής. Ένας τρόπος για τη μείωση του κόστους των παραγόμενων προϊόντων θα μπορούσε να είναι η προμήθεια πρώτων υλών συλλογικά, είτε σε τοπικό είτε και σε εθνικό επίπεδο. Η προμήθεια μεγάλων ποσοτήτων πρώτων υλών από ένα φορέα και εν συνεχεία η διανομή τους στα εργαστήρια βάσει της ζήτησης, θα μπορούσε να έχει όφελος τόσο για τα εργαστήρια, όσο και για τον ενδιάμεσο φορέα, ο οποίος θα μπορούσε να εξοικονομεί πόρους για την υλοποίηση δράσεων προώθησης και ενίσχυσης της κεραμικής, αλλά και για την έρευνα ανάπτυξης υλικών σε εθνικό επίπεδο.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Καταγραφή των ετήσιων αναγκών πρώτων υλών (πηλός, σμάλτα, υαλώματα) από τα εργαστήρια κεραμικής της χώρας
- Ομαδοποίηση των πρώτων υλών ανά κατηγορία και είδος
- Αναζήτηση προσφορών με βάση τα τεχνικά χαρακτηριστικά των πρώτων υλών
- Συγκέντρωση της απαιτούμενης προκαταβολής από τον ενδιάμεσο φορέα (εκπρόσωπο) για την εκτέλεση της παραγγελίας
- Παραλαβή της συγκεντρωτικής παραγγελίας κεντρικά και αποστολή των επί μέρους παραγγελιών στα εργαστήρια κεραμικής ανά την Ελλάδα

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής κεραμικών ειδών
- Μεγιστοποίηση του μικτού και καθαρού περιθωρίου κέρδους
- Ενδυνάμωση των επαγγελματικών δεσμών των επιχειρήσεων του κλάδου
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επαγγελματιών εργαστηρίων
- Επίτευξη οικονομικών κλίμακας
- Εξοικονόμηση πόρων στους συλλογικούς φορείς για την ανάληψη δράσεων προβολής και προώθησης του επαγγέλματος του κεραμοποιού

3. Δημιουργία στοχευμένων τραπεζικών εργαλείων για την ελληνική χειροτεχνία

Ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο επαγγελματίας χειροτέχνης είναι η αδυναμία πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης, καθώς λόγω του μικρού μεγέθους των εργαστηρίων κεραμικής και του υψηλού ποσοστού αυτοαπασχόλησης που καταγράφει ο κλάδος, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δε διαθέτουν σημαντικά κονδύλια για την παροχή κεφαλαίου κίνησης στις επιχειρήσεις κεραμικής τέχνης. Οι εκπρόσωποι του κλάδου της κεραμικής σε συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας, θα πρέπει να δημιουργήσουν τις συνθήκες για την ευκολότερη πρόσβαση των μικρών επαγγελματικών εργαστηρίων στις τράπεζες, τόσο για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών (κεφάλαιο κίνησης), όσο και για την κάλυψη επενδυτικών σχεδίων. Στα πλαίσια συγκεκριμένων χρηματοδοτικών εργαλείων των τραπεζών, θα πρέπει να περιληφθεί και ο κλάδος της κεραμικής προκειμένου να μην κινδυνεύσει με περαιτέρω συρρίκνωση τόσο σε επίπεδο εργαστηρίων όσο και σε πλήθος απασχολούμενων.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Συνεργασία εκπροσώπων του κλάδου με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για το σχεδιασμό εξειδικευμένων τραπεζικών υπηρεσιών προς τα επαγγελματικά εργαστήρια κεραμικής και γενικότερα για τη χειροτεχνία
- Χαρτογράφηση του οικονομικού προφίλ των επιχειρήσεων του κλάδου και σχεδιασμός των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την πρόσβαση ενός εργαστηρίου κεραμικής στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- Δημιουργία ευνοϊκών όρων δανεισμού τόσο για κεφάλαιο κίνησης όσο και για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Δυνατότητα πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία
- Δυνατότητα ικανοποίησης του συνόλου των υποχρεώσεων της επιχείρησης όταν αυτές καταστούν ληξιπρόθεσμες
- Δυνατότητα υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων
- Δυνατότητα συμμετοχής σε κλαδικές εκθέσεις εντός και εκτός συνόρων
- Επίτευξη οικονομικών κλίμακας μέσω της προμήθειας μαζικών παραγγελιών πρώτων υλών, βοηθητικών υλών κ.λπ.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου
- Διατήρηση και αύξηση του απασχολούμενου προσωπικού

Άλλες προτάσεις στρατηγικής που προέκυψαν στο πλαίσιο των διαδικασιών διερεύνησης του επαγγέλματος και κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν αφορούν στις ακόλουθες:

Συνεργασία με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων υλικών

Οι επαγγελματίες χειροτέχνες στην Ελλάδα, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους προμηθευτές των πρώτων υλών, η πλειοψηφία των οποίων παράγεται στο εξωτερικό. Το γεγονός ότι πρώτες ύλες (πηλός, σμάλτα, υαλώματα) είναι στην πλειοψηφία τους εισαγόμενα, καθιστούν τα ελληνικά κεραμικά προϊόντα μη ανταγωνιστικά σε επίπεδο τιμής, καθώς οι συνάδελφοι κεραμοποιοί στις χώρες παραγωγής των πρώτων υλών, δαπανούν πολύ μικρότερα ποσά για πρώτες ύλες και ως εκ τούτου δύνανται να είναι ανταγωνιστικοί σε επίπεδο τιμής. Για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η αναζήτηση συνεργασιών με ερευνητικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, τόσο για την ανάπτυξη νέων υλικών όσο και για την εκμάθηση των σύγχρονων υλικών κεραμικής, προκειμένου να μπορούν οι επαγγελματίες του χώρου, να μεγιστοποιούν το όφελος από τη χρήση τους.

Κατάρτιση κεραμοποιών σε θέματα πράσινης και κυκλικής οικονομίας

Η κατάρτιση των κεραμοποιών σε θέματα πράσινης και κυκλικής οικονομίας θα συντελούσε στη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της λειτουργίας των εργαστηρίων κεραμικής, με δεδομένο ότι οι περισσότεροι νέοι κεραμοποιοί είναι εμπειρικοί κεραμοποιοί. Η συνεργασία με ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα για θέματα υλικών και πράσινης οικονομίας θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή περισσότερων πράσινων διαδικασιών στη λειτουργία ενός εργαστηρίου κεραμικής. Παράλληλα, η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων στην θεματική ενότητα της πράσινης και κυκλικής οικονομίας θα συντελούσε προς την κατεύθυνση αυτή.

Συστηματική ενημέρωση των φορέων του κλάδου για τυχόν αλλαγές στα επιτρεπόμενα όρια συγκεκριμένων μετάλλων στα κεραμικά προϊόντα

Μία αιφνιδιαστική αλλαγή στα επιτρεπόμενα όρια συγκεκριμένων μετάλλων στα κεραμικά προϊόντα που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα και ποτά ενδέχεται να δημιουργήσει οικονομικό πρόβλημα σε επαγγελματίες του κλάδου, οι οποίοι διαθέτουν αποθέματα πρώτων υλών και αποθέματα τελικών προϊόντων με διαφορετικά όρια βαρέων μετάλλων στη σύστασή τους. Για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών από τυχόν τροποποίηση του κανονιστικού πλαισίου, θα πρέπει οι εκπρόσωποι του κλάδου να επιδιώξουν έγκαιρη ενημέρωση για τα νέα όρια που πρόκειται να τεθούν, ώστε να υπάρξει ο χρόνος προσαρμογής στα νέα δεδομένα.

7.2 Προτάσεις σε θεσμικό επίπεδο

Αναφορικά με τις προτάσεις που αναδείχθηκαν σε θεσμικό επίπεδο, επισημαίνονται καταρχάς οι σημαντικότερες προτάσεις που χρήζουν άμεσης προτεραιότητας και προώθησης:

1. Μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα προϊόντα και τις επιχειρήσεις της ελληνικής χειροτεχνίας

Το επιχειρηματικό περιβάλλον, στο οποίο δραστηριοποιείται ο επαγγελματίας χειροτέχνης, δεν χαρακτηρίζεται ως φιλικό, δεδομένης της φορολογικής πολιτικής που εφαρμόστηκε ως συνέπεια της δημοσιονομικής ύφεσης. Η υψηλή φορολογία περιόρισε τη ρευστότητα των επιχειρήσεων και το διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών, με αποτέλεσμα τη διαρκή συρρίκνωση, τόσο του αριθμού των επιχειρήσεων όσο και του κύκλου εργασιών του κλάδου και του αριθμού των απασχολούμενων που εργάζονται σε αυτόν, ενώ απέτρεψε και την υλοποίηση επενδύσεων. Η πανδημία της COVID-19 αποτέλεσε τη συνέχεια μιας δύσκολης για την οικονομία περιόδου, με συνέπεια να κρίνεται επιτακτικότερη από ποτέ η λήψη δημοσιονομικών μέτρων για την προστασία και την ενίσχυση του κεραμοποιού. Η μείωση της άμεσης και έμμεσης φορολογίας για τα επαγγελματικά εργαστήρια κεραμικής και για τα προϊόντα που παράγονται σε αυτά κρίνεται αναγκαία προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του κλάδου, μετά από μία παρατεταμένη δημοσιονομική ύφεση και εν μέσω μιας πανδημίας η οποία επιβράδυνε σημαντικά τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Μείωση συντελεστών φορολογίας εισοδήματος για τους επαγγελματίες χειροτέχνες
- Μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας των προϊόντων κεραμικής που παράγονται εγχωρίως (ή και σε επίπεδο Ε.Ε.) σε μικρά επαγγελματικά εργαστήρια (<10 ατόμων)
- Μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για τα μικρά επαγγελματικά εργαστήρια (<10 ατόμων)
- Δημιουργία φορολογικών κινήτρων για την επίτευξη εξαγωγών (σύνδεση φορολογικών συντελεστών με το ποσοστό εξαγωγών ενός εργαστηρίου κεραμικής)
- Δημιουργία φορολογικών κινήτρων για την ίδρυση νέων εργαστηρίων κεραμικής σε επίπεδο επικράτειας

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ενίσχυση ρευστότητας επαγγελματιών εργαστηρίων κεραμικής
- Διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης
- Υλοποίηση επενδύσεων και δημιουργία κινήτρων για την προσέλκυση νέων στον κλάδο της κεραμικής
- Αποφυγή διακοπής λειτουργίας επιχειρήσεων του κλάδου
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εγχωρίως παραγόμενων κεραμικών προϊόντων και των επιχειρήσεων του κλάδου
- Εξάλειψη του φαινομένου της φοροδιαφυγής και αύξηση των φορολογικών εσόδων λόγω και της αναμενόμενης αύξησης των πωλήσεων
- Ελαχιστοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφελών των επιχειρηματιών του κλάδου προς τα ασφαλιστικά ταμεία και τις φορολογικές αρχές

2. Ίδρυση επαγγελματικών σχολών για την εκμάθηση της κεραμικής τέχνης

Ο αριθμός των εργαστηρίων κεραμικής στην Ελλάδα καταγράφει μια σημαντική συρρίκνωση τις τελευταίες δεκαετίες, η οποία οφείλεται μεταξύ άλλων στην έλλειψη οργανωμένων δομών εκμάθησης της κεραμικής τέχνης στην χώρα μας. Παράλληλα, η έλλειψη κινήτρων για την εκμάθηση ανειδίκευτων από τους ίδιους τους κεραμοποιούς καθιστά αποτρεπτική την απασχόληση τους, καθώς ένας ανειδίκευτος προκειμένου να εκπαιδευτεί και να είναι παραγωγικός σε ένα εργαστήριο, απαιτεί μαθητεία διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών. Λόγω της έλλειψης υποδομών (εργαστηρίων), οι εκπαιδευτικές δομές θα μπορούσαν να δημιουργηθούν κοντά σε περιοχές όπου υπάρχει παράδοση στην κεραμική και όπου οι επαγγελματίες του κλάδου θα μπορούσαν να παραχωρήσουν τα εργαστήρια τους για την εξάσκηση των σπουδαστών. Παράλληλα, πρέπει να εξεταστεί η δημιουργία τμημάτων κεραμικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών της χώρας.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Δημιουργία οργανωμένων τμημάτων τυπικής εκπαίδευσης κεραμικής σε δημόσια και ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, διετούς τουλάχιστον φοίτησης
- Δημιουργία τμήματος κεραμικής τέχνης σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα δημιουργία διακριτών τμημάτων κεραμικής τέχνης στις Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών της χώρας
- Δημιουργία ενός ενιαίου καταλόγου πιστοποιημένων εκπαιδευτών κεραμικής τέχνης
- Δημιουργία ενός σύγχρονου προγράμματος σπουδών εκμάθησης της κεραμικής τέχνης
- Χωροθεσία σχολών εκμάθησης κεραμικής τέχνης σε περιοχές με ιστορία και παράδοση στην κεραμική

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Δημιουργία καταρτισμένων τεχνιτών οι οποίοι μπορούν άμεσα να απορροφηθούν στην αγορά εργασίας είτε ως απασχολούμενοι σε υφιστάμενα εργαστήρια είτε μέσω της ίδρυσης νέων εργαστηρίων κεραμικής
- Διατήρηση και διάδοση της ελληνικής κεραμικής τέχνης
- Εμπλουτισμός του θεωρητικού υποβάθρου των απασχολούμενων στον κλάδο
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επαγγελματιών του κλάδου
- Εισαγωγή νέων τεχνικών στην παραγωγική διαδικασία

3. Ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών εργαλείων προσανατολισμένων στην χειροτεχνία

Το σύνολο των επιχειρήσεων του κλάδου αποτελείται από πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης, τόσο για κεφάλαιο κίνησης, όσο και για κεφάλαιο για επενδυτικούς σκοπούς. Με δεδομένη τη δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κρίνεται επιτακτική η δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων στήριξης της χειροτεχνίας, μέσω του νέου Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα – Καινοτομία 2021–2027». Το νέο ΕΣΠΑ 2021–2027 αναμένεται να υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης και θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συμπεριλάβει ως τομέα προτεραιότητας την ελληνική χειροτεχνία μέσα από προσκλήσεις μιας σειράς επιδοτούμενων δράσεων και προγραμμάτων. Με την ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων, θα είναι εφικτή τόσο η εμπρόθεσμη ικανοποίηση των υποχρεώσεων των εργαστηρίων κεραμικής, όσο και η υλοποίηση επενδύσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου.

Προτεινόμενες ενέργειες

- Σχεδιασμός στοχευμένων επιδοτούμενων προγραμμάτων στήριξης της ελληνικής χειροτεχνίας
- Δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των εργαστηρίων κεραμικής και των χειροτεχνών γενικότερα
- Δημιουργία στοχευμένων προγραμμάτων ενίσχυσης της εξαγωγικής δραστηριότητας των Ελλήνων χειροτεχνών
- Δημιουργία κινήτρων για τον εκσυγχρονισμό και την λειτουργική αναβάθμιση των επαγγελματικών εργαστηρίων
- Δημιουργία στοχευμένων προγραμμάτων για την ψηφιακή αναβάθμιση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων του κλάδου

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων του κλάδου
- Υλοποίηση επενδύσεων
- Ενίσχυση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των εργαστηρίων κεραμικής
- Ενίσχυση των εξαγωγών
- Ψηφιακή αναβάθμιση των επαγγελματικών εργαστηρίων κεραμικής
- Διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης
- Διατήρηση και ενίσχυση του πλήθους των επαγγελματικών εργαστηρίων
- Δημιουργία καινοτόμων προϊόντων υψηλής καλλιτεχνικής και αισθητικής αξίας

Άλλες προτάσεις σε θεσμικό επίπεδο όπως προέκυψαν στο πλαίσιο των διαδικασιών διερεύνησης του επαγγέλματος και κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν:

Δημιουργία και ενίσχυση brand name «Ελληνικό Κεραμικό Προϊόν»

Η δημιουργία και η ενίσχυση ενός εθνικού εμπορικού σήματος για τα ελληνικά κεραμικά προϊόντα δύναται να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων του κλάδου, την αναγνωρισιμότητά τους καθώς και την προστιθέμενη αξία τους. Λόγω της αθρόας εισαγωγής κεραμικών προϊόντων από τρίτες χώρες αμφιβόλου ποιότητας και αισθητικής, η διαφοροποίηση των ελληνικών κεραμικών θα μπορούσε να επιτευχθεί και μέσω της πιστοποίησής τους από ένα εθνικό σήμα ποιότητας – προέλευσης (brand name). Η δημιουργία ενός ενιαίου εθνικού σήματος ποιότητας θα ενίσχυε μεταξύ άλλων και τον εξαγωγικό προσανατολισμό των ελληνικών κεραμικών, καθώς θα αποτελούσε το διαβατήριο για την εισαγωγή τους σε νέες αγορές εκτός Ελλάδος.

Αυστηροποίηση των ελέγχων σε κεραμικά προϊόντα από τρίτες χώρες

Για την προστασία του εγχώριου κεραμικού προϊόντος προτείνεται η εντατικοποίηση των ελέγχων εισαγόμενων αντικειμένων από τρίτες χώρες, προκειμένου να ελεγχθεί αν πληρούνται οι προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τα είδη των μετάλλων ή των κραμάτων που φέρουν. Στην περίπτωση εξαγωγών, τα ελληνικά εργαστήρια κεραμικής υπόκεινται σε αυστηρούς ελέγχους τήρησης των οδηγιών της Ε.Ε. Ανάλογη αυστηρότητα πρέπει να επιδεικνύουν οι αρμόδιες αρχές και στην περίπτωση εισαγωγών κεραμικών προϊόντων από τρίτες χώρες, τόσο για την προστασία της κεραμικής τέχνης, όσο και για την προστασία του καταναλωτικού κοινού, στην περίπτωση κεραμικών σκευών που προορίζονται για να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα και ποτά.

Ίδρυση και λειτουργία ενός ανεξάρτητου φορέα για την προώθηση της ελληνικής χειροτεχνίας

Για την ανάπτυξη του κλάδου της κεραμικής στη χώρα μας, κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μίας δομής κατά τα πρότυπα του Ελληνικού Οργανισμού Μικρών-Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ), η οποία να εξειδικεύεται στην ενίσχυση της χειροτεχνίας και να διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία και κυρίως να αποτελεί τον συνδυαστικό κρίκο μεταξύ επιχειρήσεων και τραπεζών, με παροχή κινήτρων για χρηματοδότηση μέσω τραπεζών. Ο εν λόγω φορέας στόχο θα έχει, μεταξύ άλλων, τη στήριξη της ελληνικής χειροτεχνίας και καλλιτεχνικής βιοτεχνίας, την ανάπτυξη δράσεων επιχειρηματικότητας, την ανάπτυξη ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την κατάρτιση των αυτοαπασχολούμενων και των απασχολούμενων του κλάδου.

7.3 Σύνοψη στρατηγικών προτάσεων – χρονοδιάγραμμα

Στρατηγική πρόταση	Εμπλεκόμενα μέρη	Χρόνος υλοποίησης		
		Βραχυπρόθεσμα (0-1 έτη)	Μεσοπρόθεσμα (1-3 έτη)	Μακροπρόθεσμα (3+ έτη)
Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων κατάρτισης χειροτεχνών για την ανάπτυξη εξειδικευμένων ψηφιακών δεξιοτήτων	Φορείς εκπαίδευσης/ κατάρτισης, Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών	●	●	
Ανάληψη κοινών δράσεων για την προμήθεια πρώτων υλών	Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών, Επιχειρήσεις, Επαγγελματίες		●	●
Δημιουργία στοχευμένων τραπεζικών εργαλείων για την ελληνική χειροτεχνία	Θεσμοί πολιτικής, Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών		●	●
Μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα προϊόντα και τις επιχειρήσεις της ελληνικής χειροτεχνίας	Θεσμοί πολιτικής		●	●
Ίδρυση επαγγελματικών σχολών για την εκμάθηση της κεραμικής τέχνης	Θεσμοί πολιτικής, Φορείς εκπαίδευσης/ κατάρτισης		●	●
Ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών εργαλείων προσανατολισμένων στην χειροτεχνία	Θεσμοί πολιτικής		●	
Συνεργασία με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων υλικών	Ερευνητικοί Οργανισμοί, Επιχειρήσεις, Επαγγελματίες		●	●
Κατάρτιση κεραμοποιών σε θέματα πράσινης και κυκλικής οικονομίας	Φορείς εκπαίδευσης/ κατάρτισης, Επιχειρήσεις, Επαγγελματίες	●	●	

Στρατηγική πρόταση	Εμπλεκόμενα μέρη	Χρόνος υλοποίησης		
		Βραχυπρόθεσμα (0-1 έτη)	Μεσοπρόθεσμα (1-3 έτη)	Μακροπρόθεσμα (3+ έτη)
Συστηματική ενημέρωση των φορέων του κλάδου για τυχόν αλλαγές στα επιτρεπόμενα όρια συγκεκριμένων μετάλλων στα κεραμικά προϊόντα	Θεσμοί πολιτικής, Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών	●		
Δημιουργία και ενίσχυση brand name «Ελληνικό Κεραμικό Προϊόν»	Θεσμοί πολιτικής, Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών		●	●
Αυστηροποίηση των ελέγχων σε κεραμικά προϊόντα από τρίτες χώρες	Θεσμοί πολιτικής	●	●	
Ίδρυση και λειτουργία ενός ανεξάρτητου φορέα για την προώθηση της ελληνικής χειροτεχνίας	Θεσμοί πολιτικής, Φορείς εκπροσώπησης επαγγελματιών		●	●

Βιβλιογραφία

ProBM (2016), *Επιχειρηματικά Μοντέλα – Compendium*, Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union, σ.σ.24–28

ΕΒΕΠ, Δελτίο Τύπου «*Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Έκθεση δείχνει σημαντική ενίσχυση του ηλεκτρονικού εμπορίου το 2020*», 16/07/2020

Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), *Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, Ετήσια Έκθεση 2019*. Διαθέσιμο στο: <https://imd.eiead.gr/ετήσια-έκθεση-2019>

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) – *Στατιστική ταξινόμηση επαγγελματιών κατά ISCO 08*. Διαθέσιμο στο: <https://www.statistics.gr/occupation>

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) – *Στατιστική Ταξινόμηση Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΣΤΑ-ΚΟΔ 08) – Δομή και Τίτλοι*, σσ.16–17

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), *Εξωτερικό Εμπόριο*. Διαθέσιμο στο: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SFC02/->

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), *Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων*. Διαθέσιμο στο: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01>

Ομάδα εμπειρογνομώνων και πληροφορητές

Ομάδα εμπειρογνομώνων:

- Λαβεντζάκης Μιχαήλ, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Λυμπερίδης Δημήτριος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός

Σύνολο πληροφορητών:

- Βαλλάτος Νικόλαος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Πρόεδρος Π.Ε.Κ.Α.
- Βασιλακάκης Ιωάννης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Π.Ε.Κ.Α.
- Βασιλακάκης Νικόλαος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Π.Ε.Κ.Α.
- Βελίδου Μαριάνθη, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Δ.Σ. Π.Ε.Κ.Α.
- Βλαβογιλάκης Γιάννης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Δαλαμβέλας Γιώργης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Δάνδολος Μάρκος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Δάνος Άγης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Γραμματέας Π.Ε.Κ.Α.
- Μαρνελάκης Ιωάννης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Μπόνης Ιωάννης, κατασκευαστής καμινιών και φούρνων υψηλών θερμοκρασιών για την κεραμική
- Πλουμάκης Μιχαήλ, επαγγελματίας χειροτέχνης / αγγειοπλάστης
- Χαλκιαδάκης Μανώλης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Χατζηνικολάκης Ιωάννης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός

Ομάδες εστιασμένης συζήτησης

1η Ομάδα εστιασμένης συζήτησης – Παράγοντες αλλαγής επαγγέλματος (Αθήνα, 21/02/2020)

- Βαλλάτος Νικόλαος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Πρόεδρος Π.Ε.Κ.Α.
- Βασιλακάκης Ιωάννης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Π.Ε.Κ.Α.
- Βασιλακάκης Νικόλαος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Π.Ε.Κ.Α.
- Βελίδου Μαριάνθη, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Μέλος Δ.Σ. Π.Ε.Κ.Α.
- Δάνος Άγης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός, Γραμματέας Π.Ε.Κ.Α.
- Μπόνης Ιωάννης, βιοτέχνης – κατασκευαστής καμινιών και φούρνων υψηλών θερμοκρασιών για κεραμικά

2η Ομάδα εστιασμένης συζήτησης -Δεξιότητες επαγγέλματος (Μαργαρίτες Ρεθύμνου, 14/09/2020)

- Δαλαμβέλας Γεώργιος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Δάνδολος Μάρκος, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός
- Χαλκιαδάκης Μανώλης, επαγγελματίας χειροτέχνης / κεραμοποιός

Συντονισμός

Σπυρίδων Δ. Μαραγκάκης, επιστημονικός συνεργάτης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Βιογραφικό σημείωμα επιστημονικού συνεργάτη

Ο Σπύρος Μαραγκάκης εργάζεται από το 2008 ως σύμβουλος επιχειρήσεων και έχει συμμετάσχει στην υποβολή, σύνταξη και παρακολούθηση πολυάριθμων επενδυτικών σχεδίων στα πλαίσια συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, καθώς και στην εκπόνηση μη συγχρηματοδοτούμενων μελετών, όπως μελέτες σκοπιμότητας, βιωσιμότητας, κλαδικές μελέτες κ.ά. Στο χαρτοφυλάκιο των έργων που έχει συμμετάσχει περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων έργα και δράσεις στον κλάδο της κεραμικής. Στα πλαίσια της δια βίου μάθησης, έχει παρακολουθήσει επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες που άπτονται του επιστημονικού του ενδιαφέροντος, ενώ είναι πιστοποιημένος εκπαιδευτής ενηλικών από τον ΕΟΠΠΕΠ. Επίσης, κατά το παρελθόν, έχει απασχοληθεί ως εργαστηριακός και επιστημονικός συνεργάτης στο ΤΕΙ Κρήτης.

Από το 2013 συνεργάζεται παράλληλα ως εξωτερικός επιστημονικός συνεργάτης με το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Έχει συμμετάσχει μεταξύ άλλων στο δίκτυο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για τις μικρές επιχειρήσεις, στην εκπόνηση επιστημονικής εργασίας για την ενδυνάμωση της θεσμικής υποστήριξης των κλαδικών και τοπικών ομοσπονδιών της ΓΣΕΒΕΕ, καθώς και στην υλοποίηση του έργου «Early Warning Europe», που αφορούσε στην έγκαιρη προειδοποίηση μικρών επιχειρήσεων.

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Υπηρεσιών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σύντομα βιογραφικά σημειώματα ομάδας έργου ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Παρασκευάς Λιντζέρης

Εκτελεστικός Διευθυντής του Ινστιτούτου από την ίδρυσή του (2007), με βασική αρμοδιότητα και ευθύνη τον συντονισμό και την εποπτεία των επιχειρησιακών δράσεων του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου πρόγνωσης και παρακολούθησης αλλαγών στα επαγγέλματα, ήταν υπεύθυνος του προγραμματισμού, σχεδιασμού και αξιολόγησης της δράσης, με έμφαση στην διαμόρφωση και εξειδίκευση του υποδείγματος της διάγνωσης και ανάλυσης δεξιοτήτων του επαγγέλματος.

Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης

Επιστημονικό στέλεχος στο Ινστιτούτο από το 2011, συμμετέχει στον σχεδιασμό και την υποστήριξη ερευνητικών, μελετητικών και επιστημονικών δράσεων του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ με έμφαση στα πεδία της επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου, συμμετείχε στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας, την προτυποποίηση κάθε σταδίου και την παρακολούθηση της υλοποίησης των Οδικών χαρτών, συντονίζοντας τους επιστημονικούς συνεργάτες του Ινστιτούτου με βάση τους στόχους της δράσης.

Ελένη Μόκα

Επιστημονικό στέλεχος του Ινστιτούτου από το 2009, ασχολείται με τον σχεδιασμό, την οργάνωση, την υλοποίηση και την παρακολούθηση έργων και μελετών, καθώς και με θέματα προβολής και οπτικοποίησης δεδομένων του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου, συμμετείχε στην διαμόρφωση της μεθοδολογικής και οπτικής προσέγγισης της δράσης.

Αναστασία Αυλωνίτου

Διευθύντρια Διοικητικών Υπηρεσιών του Ινστιτούτου από το 2007, συντονίζει και οργανώνει τις διοικητικές διαδικασίες του φορέα, καθώς και όλες τις δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου πρόγνωσης και παρακολούθησης αλλαγών στα επαγγέλματα, συμμετείχε στον συντονισμό και επιστημονική παρακολούθηση του συνόλου της υλοποίησης της δράσης.

Αντώνης Αγγελάκης

Επιστημονικό στέλεχος του Ινστιτούτου από το 2013, με κύρια δραστηριότητα στα πεδία διαχείρισης καινοτομίας, τεχνολογικών πολιτικών, ψηφιακού μετασχηματισμού και υποστήριξης συνεργατικών σχηματισμών. Στο πλαίσιο της δράσης, συμμετείχε στο σχεδιασμό της μεθοδολογίας με έμφαση στη διαμόρφωση και εξειδίκευση του υποδείγματος της ανάλυσης των παραγόντων αλλαγής που επιδρούν στα επαγγέλματα.

Ιωάννα Προφύρη

Επιστημονικό στέλεχος του Ινστιτούτου από το 2012, ασχολείται ερευνητικά κυρίως με τα θέματα των έμφυλων ανισοτήτων και γενικότερα των διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο της δράσης, συμμετείχε στην επιστημονική παρακολούθηση της συγγραφής του παρόντος Οδικού Χάρτη.

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 2 «Εργαστήριο πρόγνωσης και παρακολούθησης παραγόντων αλλαγής του παραγωγικού περιβάλλοντος κλάδων και επαγγελμάτων» του έργου «Παρεμβάσεις της ΓΣΕΒΕΕ για τη συστηματική παρακολούθηση και πρόγνωση αλλαγών του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» με κωδικό ΟΠΣ 5003864. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020».

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης